

EEN AVONTUUR IN SCHOOL

DOOR

J. J. FRINSEL

EEN AVONTUUR IN SCHOOL

Als een ooievaar op één been . . . (Zie blz. 11).

EEN AVONTUUR IN SCHOOL

DOOR

J. J. FRINSEL

GEÏLLUSTREERD DOOR C. S. T. M. LEEFLANG-LOUDENAARDEN

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA – DELFT

Sneeuw !

„Rrringgg!”

Met ratelend lawaai loopt de wekker af.

Langzaam, met van slaap knipperende ogen, gaat Tom overeind zitten.

Hè, hè,” zucht hij, alsof hij net een zwaar karweitje heeft opgeknapt, en steekt z'n benen buiten boord. Brrr, wat koud, dat valt niet mee, als je zo uit je warme bed op dat koude zeil stapt.

„Hu,” denkt Tom, terwijl hij op z'n blote voeten naar het raam van zijn kamertje loopt, „het lijkt wel of ik op ijs loop.”

Met een ruk schuift hij het gordijn open, en dan . . . z'n ogen knipperen, niet meer van slaap, ook niet tegen het felle zonlicht . . . Tom kijkt uit over een blinkend witte wereld.

„Sneeuw!”

Vlug schiet hij zijn broek aan, en wast zich bibberend en proestend bij de ijskoude kraan.

„Sneeuw!”

Duizend en één plannen schieten hem door zijn ongekamde bol: sneeuwballen gooien, sneeuwpoppen maken, baantje glijden, forten bouwen . . . nou . . . en als het dan nog vriest, en dat doet het vast, dan over een paar dagen al schaatsenrijden ook! Sjonge, wat zullen ze een pret hebben.

Als Tom klaar is met z'n toilet, wat nooit zo heel lang duurt, stormt hij naar beneden met een

vaart, dat de matjes in de gang scheef komen te liggen. Maar daar stoort Tom zich niet aan. Hij vliegt de kamer binnen.

„Dag vader, dag moe, 't sneeuwt!”

„Wat zeg je,” lacht vader, „jongen, wat ben jij pienter, daar heb ik niets van gemerkt.”

Tom hoort wel aan het lachen van zijn vader, dat hij er tussen wordt genomen.

Vlug schuift hij aan tafel, naast z'n kleine broertje Hans. Hè, z'n maag rammelt, hij heeft trek.

Even later, als vader gebeden heeft, zitten allen te smullen. Hansje doet dat op zijn manier. Z'n neus, wangen en oren, z'n handen, alles smult mee van de heerlijke bessenjam, die moeder op z'n boterham heeft gesmeerd.

Ieder heeft schik in de kleine smeerpoets. Z'n oogjes schitteren en hij kraait van pret. Maar als hij ook z'n blonde kuifje wil gaan kleuren, wordt het moeder toch te bar.

„Vieze jongen,” bromt ze, „dat mag je toch niet doen? Netjes eten, hoor!”

Hansje pruilt. Hij trekt een gezicht, alsof hij zeggen wil: „ik mag ook niks.” Z'n mooie spelletje is afgelopen.

Na het danken kust Tom vader en moeder goeden-dag. Hansje slaat hij vandaag maar over, die kleeft hem te erg.

Dan snelt hij de gang door, de voordeur uit . . . pats!

Nauwelijks heeft hij een been buiten de deur, of een grote sneeuwbal ploft hem precies op z'n neus.

Brrr . . . gnfff . . . phoe! . . . Beduusd staat hij te proesten en veegt de sneeuw uit z'n gezicht.

Dan kijkt hij rond. Wie zou hem dat geleverd hebben?

't Is stil buiten, geen mens te zien . . .

Pats! Daar kletst een bal vlak naast hem tegen de deur . . .

Maar nu weet hij waar de dader zit! Daar! . . . achter die dikke eik . . . Kijk, daar komt een hoofd te voorschijn . . .

„Kees!” 't Is Kees, z'n vriend.

Met grote sprongen rent Tom naar de boom, en voordat Kees beseft wat er gebeurt, ligt hij op z'n rug in de sneeuw en zit Tom boven op hem te dansen, terwijl hij hem handen vol sneeuw in z'n gezicht wrijft.

Hijgend zitten ze tenslotte naast elkaar in de sneeuw.

„Dat was gemeen,” brengt Kees er eindelijk uit.

„Nou nog mooier,” lacht Tom. „Jij bent toch zeker begonnen. Ik schrok me naar, toen ik ineens die voltreffer op m'n neus kreeg. Nee kereltje, jij hebt je verdiende loon. Maar zeg, zullen we es de kant van school uit lopen? 't Is nog wel vroeg, maar ik heb geen zin om de laatste dag voor de Kerstvacantie te laat te komen.”

Vlug krabbelen ze overeind, en met de armen om elkaars schouders geslagen, stappen de vrienden door de sneeuw, die al met een aardig dikke laag de weg bedekt.

Links van de weg strekken zich tot aan de horizon de velden uit, waarop de sneeuw ligt uitgespreid die het daglicht weerkaatst, zodat de jongens hun ogen een beetje moeten dichtknijpen als ze er naar kijken.

Een paard en wagen komt hen achterop en rijdt ze voorbij. De jongens gaan wat aan de kant van de weg lopen.

De voerman klapt met de zweep. „Vört bles!” De wielen van de wagen trekken smalle voren in de sneeuw, die knerpend hiertegen protesteert.

Als de wagen gepasseerd is, kneedt Tom vlug een sneeuwbal.

„Zullen we es, Kees?” vraagt hij, terwijl hij wijst op de oude vilthoed van de voerman, die net boven de wagen zichtbaar is.

„Bê-je betoeterd, jô!” schrikt Kees, „ik kijk wel uit! Zag je niet wie dat was?”

„Nou, wie dan?”

„Boer Haverman, jô, dat is nogal een kwaje, die is altijd uit z'n humeur!”

„Dan heeft-ie zéker een opfrissertje nodig,” vindt Tom, en meteen suist de sneeuwbal door de lucht . . .

Pof! . . . Raak! De vilthoed rolt op de weg, en ontbloot een kaal hoofd, zo glad als een biljartbal, waarop direct een paar sneeuwvlokken plakken.

„Ho bles!”

Met een schok staat de wagen stil, en rood van kwaadheid springt boer Haverman op de grond. Op z'n hoed let hij niet. De daders! Die zoekt hij.

Erg gehinderd door de sneeuw, die onder z'n klompen samenpakt, rent hij naar de achterkant van de kar.

Niemand te zien, maar ze moeten toch dicht in de buurt zitten.

Wacht! . . . Beweegt daar niet iets . . . bij die boom daar . . . Ja, kijk, een been . . . daar zitten die deugnieten . . . wacht maar, hij zal ze . . .

Maar natuurlijk, de jongens wachten niet totdat de boze voerman hun een pak slaag komt geven. Als ze merken, dat ze ontdekt zijn, springen ze op en rennen weg, gevolgd door de boer, die zich zo kwaad maakt, als hij merkt dat zijn kwelgeesten hem zullen ontsnappen, dat hij een klomp uittrekt en hun die achterna gooit.

Mis! Met een plof kwakt de grote klomp in de sneeuw.

„Kwajongens,” brult de boer, „kom hier, zeg ik jullie!”

Kees, die onder het wegrennen even omkijkt naar de schreeuwende boer, blijft plotseling staan.

„Hé, Tom, wacht es, moet je es kijken!”

Tom staat nu ook stil, en dan . . ., daar schatert hij het uit.

Daar, twintig meter terug, daar staat boer Haverman. Als een ooievaar op één been in de sneeuw. Z'n andere been, zonder klomp, heeft hij opgetrokken. Als molenwieken draait hij z'n armen rond om maar in evenwicht te blijven, want hij voelt er niets voor om met z'n kousenvoeten in de sneeuw te stappen. Zo staat hij daar hulpeloos.

Te ver van zijn wagen verwijderd om zich daaraan te steunen, te ver van zijn klomp om die te kunnen grijpen.

„Rekels! Als ik jullie te pakken krijg, zal ik je leren . . . ik zal . . . ik . . . over de knie motte jullie, hoor je! Leelijke apen . . .”

Eindelijk, als de boer merkt, dat hij met zijn dreigementen niets bereikt, en 't volgend jaar nog zo zal staan, als er niemand komt om hem te helpen, kalmeert hij wat.

Hijgend van inspanning om staande te blijven in z'n ongewone houding, gluurt hij over z'n brilletje naar de jongens, die langzaam een paar stappen in zijn richting komen.

„Toe jongens, breng mij m'n klomp es even terug.”

Tom kijkt Kees eens aan.

De vraag is misschien vriendelijk bedoeld, maar hij vertrouwt die plotselinge vriendelijkheid niet.

„Durf jij?”

„Ik niet!”

„Toe jongens, ik doe jullie niks!” smeekt Haverman, die wel merkt, dat de jongens hem niet erg vertrouwen, en daarom op een veilige afstand van hem blijven.

Dan stapt Kees naar voren.

„Niet doen, jô, hij neemt je te grazen,” waarschuwt Tom nog. Maar Kees stoort er zich niet aan en raapt de klomp op uit de sneeuw.

Voorzichtig stapt hij daarmee in de richting van de boer, die hij toch niet helemaal vertrouwt.

Hij steekt de hand met de klomp naar voren. „Alstublieft,” zegt hij, en dan . . .

Met een snelle beweging grijpt de geplaagde boer Kees bij de pols. Voordat deze goed beseft wat er gebeurt, heeft hij een portie oorviigen te pakken, waar hij voor een jaar mee toe kan. En de boer is nog lang niet klaar met hem, o nee, als Kees zich losrukt en hard wegrent, heeft hij pas de helft gehad van wat de woedende man hem in gedachten had beloofd.

Verontwaardigd kijken de jongens op een afstand toe, hoe de boer z'n afgekogelde hoedje opzoekt, er de sneeuw afslaat, en het op z'n kale bol zet.

Dan klimt hij op de bok. Werpt nog een woedende blik achterom, klapt met de zweep en dan zet de wagen zich in beweging.

„Bah,” zegt Tom, als het voertuig uit het gezicht is verdwenen, „dat was nou echt een gemene streek. Ik had het wel gedacht, ik heb je trouwens nog gewaar-schuwd ook.”

„Maar als jij die sneeuwbal niet gegooid had, was er helemaal niets gebeurd. Daar heb ik jôu voor gewaar-schuwd! En als je een kerel was geweest, dan had jij die klomp naar hem toegebracht . . . Tjonge . . . wat een harde handen had die vent! Ik dacht dat m'n hoofd van m'n romp zou vliegen . . . m'n oren suizen er nog van. Als je weer eens van die grappen wilt uithalen, geef mij dan eerst een seintje, dan zorg ik wel dat ik verdwenen ben als er klappen uitgedeeld worden.”

Ja, dat is waar. Daar kan Tom niets tegen inbrengen.

Hij streken uithalen, en Kees daarvoor klappen oplopen, dat is niet eerlijk.

„Nou ja jô, maar ik kon toch niet weten, dat het zo'n brompot was,” probeert hij zich te verdedigen. „Ik schrok me” . . . poff . . . ! Een stevige sneeuwbal raakt Tom op z'n half geopende mond. Al pratend over hun avontuur met de boze boer zijn de jongens de school genaderd, waar ze verwelkomd worden met een waar sneeuwballentrommelvuur. Want op de eerste voltrefter die Tom de mond snoerde, volgen er meer. Tientallen witte projectielen suizen door de lucht.

Pats! Plof! . . . 't Is een complete oorlogsverklaring, en het duurt dan ook geen tien tellen of onze vrienden zijn in een verwoed gevecht gewikkeld.

Sneeuwbaricaden worden bestormd, gezichten stevig ingewreven. Het schoolplein is in een slagveld veranderd. Tom en Kees ravotten mee; boer Haverman is vergeten.

Hun wangen gloeien, hun ogen schitteren van pret. Zij aan zij bestormen ze een fort. De verdedigers stellen zich hevig te weer.

„Help dan, jongens, kom op nou,” schreeuwt Frits Koster, die als een paard moet werken om de woest aanstormende vrienden buiten de vesting te houden. Snel bukt hij om nieuwe projectielen op te rapen, maar te laat.

Met een reuzesprong is Tom boven op de sneeuwmuur. Kees volgt zijn voorbeeld, en dan storten zij zich op de hevig verschrikte fortbewoners.

„Leve de geus!” brult Tom, en laat handig een handvol sneeuw in Piet Haverman z'n hals glijden.

Zo vechten en stoeien de jongens in de sneeuw, tot dat plotseling, boven het geschreeuw van de anderen uit, Frits Koster gilt: „Hé jongens, daar komen de meisjes án, zullen we ze es lekker inwrijven?”

Als bij toverslag is het stil op het plein . . . De meeste

jongens rennen naar de weg, en verschuilen zich achter de bomen.

Tom kijkt ze lachend na. Laat ze maar gaan, hij heeft een ander plan.

Boven de schooldeur is een klein platje, daar wil hij op zien te komen. Denken en doen is bij Tom één. Z'n handen grijpen de koude ijzeren regenpijp, en als een aap klautert hij naar boven.

„Als de meester 't maar niet ziet,” flitst het even door zijn brein. Maar nee, het is nog te vroeg, meester zal nog wel thuis zijn, en anders in zijn kamertje zitten aan de andere kant van de school.

Voorzichtig stapt Tom in de goot. Tjonge, wat ligt de sneeuw hier dik. Nu door de goot . . . naar het platje . . . zo . . . Behoedzaam laat hij zich op het platje zakken. Hij bukt zo diep mogelijk, want als de jongens hem in de gaten krijgen is de aardigheid er af.

Met beide handen schuift hij de sneeuw bij elkaar, zodat deze aan de rand van het platje een grote hoop vormt. Nog een beetje uit de dakgoot er bij . . . zo . . . en nu maar wachten tot de bel gaat.

Ineengedoken zit Tom op het plat. Z'n ogen glinsteren van pret. Wat zullen ze schrikken straks! Hè, gaat die vervelende bel dan . . .

Klinge-linge-linge-ling . . .

Hij schrikt ervan! Nu oppassen, daar komen ze . . .

Kon hij nu maar even over de rand gluren, dan kon-ie uitzoeken wie hij raken zou. Maar dat gaat natuurlijk niet. Verbeeld je, dat ze hem zien!

Nu zullen ze wel zowat bij de voordeur zijn . . . Mies Haverman hoort hij duidelijk giechelen, die heeft zo haar eigen manier van lachen . . . Voorzichtig schuift Tom nu naar voren . . ., en duwt tegen de sneeuwhoop . . . steeds verder . . . en dan . . . „Poff,” hoort hij.

Raak! Gelukt!

Schaterend van pret steekt hij z'n hoofd over de rand. Nu mogen ze hem gerust zien . . .

Hè? Oh . . . Het bloed schiet hem naar de wangen!

Daar beneden hem staat . . . als een reusachtige sneeuwpop . . . meester! Meester Riemstra!

Hij kijkt naar boven en ziet Toms rode hoofd over de rand van het plat steken.

„Zo, zo kereltje, heb jij mij dat geleverd! Je bent gul hoor, dat moet ik zeggen. Kom maar eens naar beneden, schavuit!”

„Oh, wat is meester boos,” denkt Tom, die wel de boze stem hoort, maar niet let op de lachrimpeltjes, die zich om meesters mond plooiën.

Haastig schuifelt hij door de goot en laat zich langs de regenpijp naar beneden zakken. Met lood in de schoenen drentelt hij de hoek om. Daar staat meester met een hele troep jongens en meisjes achter zich.

Tom zou wel in de grond willen zinken. Hij durft meneer niet aan te kijken.

„Zo,” bromt deze, „daar hebben we de grappenmaker. Nou jong, daar zit wat voor je op, dat begrijp je zeker wel, hè? Je ouwe meester bombarderen. 't Is me wat moois! Nu sta je of je geen tien kunt tellen. Zeg eens op, heb je zo'n hekel aan mij?”

Tom schudt heftig van nee.

„Nee? Dus niet? Nou, dan snap ik niet waarom je mij zo de volle laag gaf.”

Meester knipoogt vrolijk naar de jongens en meisjes, die in een kroepje om hem en Tom heen staan.

„Jongens, wat zullen we deze booswicht doen? Want straf heeft hij natuurlijk verdiend, daar gaat niets van af.”

De jongens begrijpen nu, dat meester Riemstra helemaal niet boos is, en best begrijpt, dat die sneeuwlawine op zijn hoofd niet voor hem bedoeld was.

Hij heeft Tom alleen maar laten schrikken, en wil nu de grappenmaker er zelf eens tussen nemen.

„Nou jongens?” vraagt meester weer, als dezen nog steeds zwijgen.

„Inwrijven, meester,” brult Frits Koster.

„Zo, inwrijven dus, nou vooruit, maar dan moeten jullie allemaal even helpen, hoor! Daar gaat-ie dan!”

En voordat de verblufte Tom er erg in heeft, is hij door meneer Riemstra beetgepakt en languit in de sneeuw gelegd, terwijl tientallen handen hem kilo's sneeuw in z'n gezicht wrijven, zodat zijn oren, neus en ogen vol komen te zitten.

„Toe maar, jongens, nog een beetje,” moedigt meneer Riemstra aan, „doe maar royaal hoor, er is sneeuw genoeg!”

Tom kronkelt zich in allerlei bochten; hij stikt haast onder die sneeuwlawine, maar al zijn tegenspartelen helpt hem niets.

Als ze hem eindelijk loslaten, staat hij een poosje naar adem te snakken.

„Nou, hoe was het?” vraagt meneer Riemstra lachend.

„Beter . . . dan . . . eh . . . strafregels, meester . . .” hijgt Tom, blij, dat meester niet boos op hem is, zoals hij eerst dacht.

„Zo, vind je dat? Nu, ik zal er in het vervolg aan denken; als jij er dan maar aan denkt voortaan met beide benen op de begane grond te wandelen, en niet door de dakgoot, begrepen? En nu, één, twee, drie naar binnen allemaal, door jullie toedoen zou ik zelf nog te laat op school komen, 't is me wat moois. Vooruit, naar binnen!”

Lachend en met blozende gezichten van pret en

frisse buitenlucht stommelen de kinderen door de gang naar hun klassen. Kees en Tom naast elkaar.

„Kneep j' em niet jô, toen meneer je in de gaten kreeg?” informeert Kees.

„Nou jô, ik wist me geen raad! Toen ik 'm zo onder het platje zag staan, dacht ik: daar zitten minstens tweehonderd regels voor me op.”

„Nou, je trok ook een beteuterd gezicht; op wie had je eigenlijk willen mikken?”

„Och, op niemand. Ik dacht, als ik maar iemand raak, dan heb ik pret genoeg.”

„En dat is gebeurd,” lacht Kees, „'t was een voltreffer, hoor! Een geluk, dat meneer Riemstra beter tegen een grapje kan, dan boer Haverman, anders had het er niet zo mooi voor je uitgezien. We hebben toch maar een fijne meester, jô!”

„De fijnste meester van de wereld,” verbetert Tom. Dan schuiven ze hun banken in, de les begint . . .

Een prachtig boek

't Is koud buiten! Een gure wind drijft de sneeuw, die dansend en dwarrelend uit de grauwe lucht komt dalen, op hopen.

Dirk, de bakkersknecht, die maar langzaam vooruit komt met zijn zware, volgeladen bakfiets, moppert. Niet, dat dit iets bijzonders is, hoor! O nee, Dirk moppert altijd. Maar dit keer heeft hij eens gelijk.

„Is dat nou weer voor een mens om er door te moeten?“ bromt hij. Zelfs geen hond vertoont zich op straat. En hij, hij loopt maar te kleumen met z'n zware vracht in die smerige sneeuw.

Z'n vingers staan krom van de kou en zijn neus ziet rood, bijna zo rood als het glas van de lamp op het achterspatbord van zijn fiets.

Ja, 't is koud, bar koud!

Maar de jongens en meisjes in de klas van meneer Riemstra merken er niets van, want daar straalt de grote schoolkachel een behaaglijke warmte uit, die in het verste hoekje van het lokaal dringt.

't Is Woensdag, dus is er vandaag maar een halve dag school en bovendien, om twaalf uur begint de Kerstvacantie!

Muisstil is het in de klas, want het laatste uur mogen ze lezen. Nu, daar zijn ze voor te vinden. Alle kinderen hebben hun boek van de schoolbibliotheek te voorschijn gehaald.

Voor de klas zit meester Riemstra, z'n pijp in de mond. Die pijp

is bekend in het hele dorp. Iedereen heeft wel eens gehoord van de pijp van de hoofdonderwijzer.

Het is dan ook niet maar zo'n gewone pijp! Nee, 't is een bijzonder mooie!

Heel oud is hij al, en het is het laatste verjaarsgeschenk, dat meneer Riemstra van z'n moeder heeft gekregen, vóór ze stierf. Daarom is hij er ook erg zuinig op. Als hij er niet uit rookt, bewaart hij hem zorgvuldig in een met fluweel gevoerd étui. De kop is versierd met prachtig snijwerk: een schip, worstelend met de golven, die woest tegen de romp beuken.

Ja, die pijp van meester is een pronkstuk, zo bestaat er vast geen tweede op de hele wereld! . . . Nou ja, op de hele wereld, dat is misschien een beetje overdreven, maar in ieder geval heeft niemand in het dorp zo'n mooie, en dat is voor alle jongens voldoende om met bewondering de pijp van meester te bekijken.

In de tweede bank van voren af zit Tom, met z'n handen onder het hoofd, naar de pijpekop te staren. Hij heeft geen zin in lezen, want het boek, dat bij uit de schoolbibliotheek heeft, is hem niet spannend genoeg. Nee, dan Kees, die in de bank voor hem zit. Die heeft een prachtboek! „Jaap Holm en zijn vrienden!” Dat is nog es een mooi boek! Daar zou hij, Tom, ook met plezier in lezen. Met z'n handen tegen z'n oren, om toch vooral maar niet afgeleid te worden, zit Kees te lezen. Hij verveelt zich niet.

„Hè,” denkt Tom, „als Kees het uit heeft, moet hij met mij ruilen . . .” Maar ja, daar zal hij wel niet veel zin in hebben. Toch es even vragen.

Tom buigt zich wat naar voren.

„Kees,” . . .

Geen antwoord, het is doodstil in de klas, alleen het

snorren van de kachel en het loeien van de wind in de schoorsteen wordt gehoord . . .

„Psst . . . Kees!” fluistert Tom, nu iets harder.

Maar Kees hoort niets. Hij is helemaal verdiept in z'n prachtige boek: z'n ogen glinsteren, en hij heeft er een kleur van. Nee, Kees hoort niets en ziet niets. Het is net, alsof hij niet in de klas zit te lezen, maar het allemaal zelf beleeft.

Hè, dat Kees hem nu niet hoort. Tom wordt er nijdig door. Wacht, hij zal hem eens in zijn nek kriebelen, misschien helpt dat.

Weer buigt Tom zich voorover naar Kees, maar net als hij zijn hand uitsteekt, klapt deze met een zucht van voldoening zijn boek dicht. Hè,

hè, jammer toch, dat zo'n boek niet dikker was . . . dat je bijvoorbeeld je hele leven er in lezen kon. Nou ja, dat gaat natuurlijk niet. Maar het was prachtig. Hè, Kees rekt zich eens uit, hij is stijf geworden van dat gebogen zitten. Gek, dat je van lezen ook moe wordt. Hij kijkt eens naar buiten; het sneeuwt nog steeds.

„Kees . . . hé . . . dove,” klinkt het achter hem.

Kees draait zich om. In dit vrije uurtje mogen ze wel zacht met elkaar praten, dat vindt de meester niet zo erg.

„Wat is er?” vraagt Kees.

„Zeg, heb jij je boek uit?”

„Ja, wat is daar dan mee?”

„Zeg, kunnen we dan ruilen? Ik wil graag lezen, maar dat boek van mij, daar is nou net niks an. Doe je het?”

Kees denkt na. Toms boek is niet zo mooi, dat zegt hij zelf; als hij dus met hem ruilt, krijgt hij lang zo'n mooi boek niet terug. Tom wil het graag en Tom is zijn vriend; voor je vriend moet je wat over hebben.

„Goed,” zegt hij, „geef maar op dat boek,” en hij reikt Tom „Jaap Holm en z'n vrienden,” over.

Tom glundert. „Fijn jô!” Ziezo, nu heeft hij tenminste een boek waarvan hij kan genieten. Gauw beginnen! O, kijk eens, er staan nog platen in ook, die eerst eens bekijken. Tom gaat er op zijn gemak voor zitten. Zo . . .

„Jongens en meisjes, het is tijd, we gaan opruimen.”

Hè, de jongens en meisjes schrikken op, is het al weer zo laat? Als je prettig bezig bent, is een uur zo om, en als je van die nare, vervelende sommen hebt, waar je niet uit kunt komen, dan duurt het zo lang.

Tom is woest! Daar heeft-ie nu net een boek, waar hij de hele tijd op heeft zitten wachten, en nou moet hij het al weer opbergen. Hè, wat jammer . . . En mee naar huis nemen gaat ook niet. Sinds Piet Verstraten z'n boek inleverde, terwijl het er uitzag, alsof het een hele week in een overbevolkt konijnenhok had gelegen, mag niemand meer een boek meenemen om thuis te lezen. 't Is jammer, of . . . zal hij toch . . .

„Toe Tom, berg jij ook je boek op, jongen, dan gaan we eindigen.”

„Ja meneer,” en vlug schuift Tom het in zijn kastje.

Dan is het weer stil in de klas. Heel stil! Alleen meesters stem wordt gehoord. Meneer Riemstra dankt voor de ochtend, die God weer schonk; ook voor de pret die ze hadden in de sneeuw, en vraagt om Zijn zegen in de komende dagen, in de Kerstvacantie.

Als meester bidt, dan is het stil, o zo stil. Zo stil, dat de voorste jongens het tikken van meesters horloge kunnen horen. Zelfs de grootste belhamel is zo stil als een muis. Want als de meester bidt, dan voel je, dat de Heere Jezus heel, héél dicht bij je is, dat Hij in je hart kijkt en alles ziet wat verkeerd en gemeen is. Ja, als meester bidt, dan luisteren alle kinderen eerbiedig en bidden in hun hart mee.

„Amen,” zegt meneer Riemstra, en dan mogen ze gaan.

Even is er nog gestommel en geschuifel en geroep van: „Prettige vacantie, meester,” even klinkt er nog lawaai en rumoer in de gang, dan stormen ze de deur uit, en is het stil in school.

Vreemd gezicht is dat, zo'n lege klas. Meneer Riemstra bergt een boek op, dat één van de jongens natuurlijk weer op de bank heeft laten liggen. Kijk, op de bank van Mies Haverman staan weer poppetjes gekrast. Hoe vaak is ze nu al niet verboden! Meester is de tel kwijtgeraakt.

Kom, hij zal maar eens opstappen. Nog even kijken of de kachel geen kwaad kan. Meneer Riemstra is altijd voorzichtig . . . Zie je wel, gelukkig dat hij nog even kijkt. De klep van onderen staat nog helemaal open. Zo, dicht.

Vlug de jas aan, nog even afscheid van de andere onderwijzer en de juffrouw, en dan . . . naar huis . . .

Als Kees buiten komt, is het eerste wat hij doet, met beide handen wat losse sneeuw bij elkaar schrapen en een bal kneden, die hij met een forse zwaai Tom in z'n hals mikt.

Hu! Tom rilt ervan. De smeltende sneeuw loopt in fijne, koude straaltjes tussen de boord van zijn blouse over z'n rug. Brrr! Hij liep net aan zijn boek te denken. Wie gooide er eigenlijk?

„Hé jô, liep je te dromen?” klinkt het achter hem.

O wacht, Kees natuurlijk weer! Zie je wel, kijk 'm lachen.

„Wacht maar, jochie, die krijg je terug!”

En een ogenblik later zijn de beide vrienden in een verwoed sneeuwballengevecht gewikkeld. Heerlijk, die sneeuw! Wat kan je daar toch fijn in ravotten.

Wat de jongens betreft, mag het altijd wel winter

blijven. Dat het voor veel mensen, die vaak langs de weg moeten, ongemakkelijk en onaangenaam is, en dat er in veel woningen kou geleden wordt, daaraan denken ze niet!

Een oud vrouwtje, dat met haastige dribbelpasjes nog net bijtijds een verdwaalde sneeuwbal kan ontlopen, denkt er anders over. Zij moppert: „Een oud mens kan niet eens meer zonder gevaar over straat . . . moet je dat nu toch eens zien, die belhamels, die deugnieten . . ., laat ze naar huis gaan, inplaats van hun kleren te bederven in die vieze natte rommel. Ze zullen zich nog een kou op de hals halen ook.”

Maar de jongens hebben het niet koud, en hun kleren? Ach, wie denkt er aan de kleren, als je zo fijn aan 't stoeien bent in de sneeuw.

„Hè, hè,” zucht Tom, als de vrede is getekend en ze naast elkaar de weg oversteken naar Kees' huis, „ik wou, dat ik zo dicht bij school woonde, ik heb een honger als een paard.”

„Een rare honger is dat,” lacht Kees, „jij liever dan ik. Ik lust geen haver en voerbieten. Kom, ik ga naar binnen . . . zie ik je vanmiddag nog?”

„Mij best,” vindt Tom, „kom jij me dan halen?”

„Goed, tot straks dan, dág!”

Met een bons valt de voordeur achter Kees in 't slot. „Die is dicht,” denkt Tom, en stapt dan in de richting van zijn huis.

De meeste kinderen zijn al thuis. 't Is stil op de weg, het sneeuwt nog steeds. Millioenen vlokjes dwarrelen onafgebroken uit de grauwe hemel en verven de wereld wit. De velden, de struiken, de bomen, alles. Een hele zwerm mussen doet zich, met veel spektakel, te goed aan een heer ijk maaltje koude aardappelen, dat iemand aan de kant van de weg in de sneeuw heeft ge-

„Vrouw Akkerman, pas op!” roept Tom.

legd. Een haas, op weg naar de veilige warmte van zijn holletje, rent met haastige sprongen over de weg. Alles om Tom heen ademt vrede. De wildebras wordt er stil van. 't Is ook zo mooi nu, buiten.

„Dat alles heeft de Heere gemaakt,” gaat het door zijn hoofd. Het stemt hem dankbaar en blij.

„Wat is dat?” Tom blijft met een ruk staan. Daar, tegen een dikke boom, aan de kant van de weg, staat een ladder. Een oud vrouwtje probeert de ladder op te klimmen. Maar daar blijft Tom niet met een schok voor stilstaan. De ladder staat verkeerd. Hij zag het direct.

„Vrouw Akkerman, pas op!” roept Tom.

Maar het mensje hoort hem niet. Ze is een beetje doof. Ze let ook niet op het wiebelen van de ladder. Haar poes zit in de boom, en dat arme dier moet ze pakken. Iedereen in het dorp kent vrouw Akkerman. Zij is weduwe, en woont al meer dan dertig jaar in haar kleine, oude huisje. Helemaal alleen. Nou ja, helemaal alleen! Ze heeft twee honden, een poes, een kanarievogeltje, kippen, konijnen en een geitje. Vrouw Akkerman houdt namelijk veel van dieren.

Wordt door de dorpskinderen ergens een gewond vogeltje aangetroffen, dan brengen zij het naar vrouw Akkerman. Die zorgt er dan wel verder voor.

„Vrouw Akkerman, pas op!” roept Tom weer, „de ladder glijdt straks onderuit!”

Te laat! Het vrouwtje doet, door haar pogingen de poes te pakken, de ladder zo schudden, dat deze met een vaart onderuit schiet. Zelf smakt ze in de sneeuw.

Flug rent Tom naar haar toe.

„Heeft u zich erg bezeerd?” vraagt hij bezorgd.

„Oh, m'n arm,” kreunt het vrouwtje met een van pijn vertrokken ge-

zicht, „oh, m'n arm, ik kan hem haast'niet meer bewegen.”

Voorzichtig helpt Tom haar opstaan.

„Ik zag al uit de verte, dat u de ladder verkeerd had neergezet. Ik heb nog geroepen, maar u hoorde mij niet. Wat moest u eigenlijk in die boom doen?”

„Mijn poes,” klaagt het mensje, „m'n poesje zit er in, kijk maar!”

Tom kijkt naar boven. Werkelijk, daar zit op een dikke tak, ongeveer vier meter boven de begane grond, het grijze poesje van vrouw Akkerman. Het rilt van de kou.

„Poes,” roept Tom.

Maar poes rilt rustig verder en maakt geen aanstalten de tocht naar beneden te ondernemen.

„Hoe is-ie er in gekomen?” vraagt Tom.

„Geklommen,” kreunt vrouw Akkerman.

„Ja, dat snap ik,” lacht Tom, „maar ik bedoel, waarom is-t-ie in die boom geklommen? Is-t-ie ergens van geschrokken?”

„Geschrokken, ja!” Het vrouwtje knikt heftig met haar hoofd. Haar oogjes beginnen te schitteren van opwinding.

„Die dikke, domme lummel van een Japie Mulle-mans, ken je die?”

„Ja,” knikt Tom.

„Nou, dan mag jij je wel schamen zo'n dierenbeul tot vriend te hebben!”

„Hij is geen vriendje van mij!” verzekert Tom haar haastig. „Die jongen is wel vier jaar ouder dan ik; hij is al lang van school af.”

„Nou, gelukkig dan maar voor je.”

Vrouw Akkerman zwaait wild met haar gezonde arm door de lucht.

„Opsluiten mosten ze hem, op water en brood most-ie zitten! Als ik de veldwachter zie, zal ik er wel werk van maken ook! Moet je dat arme dier daar nou zien zitten

rillen. Kom dan poes . . . Kom je niet? Heeft die nare jongen je zo aan 't schrikken gemaakt? Kom dan, poes! Kom maar bij 't vrouwtje."

Maar poes schijnt wel Oostindisch doof.

„Zal ik 'm voor u pakken?" biedt Tom aan.

Blij verrast kijkt het vrouwtje hem aan. Dat ze daar toch niet eerder aan gedacht heeft!

„Wil je dat doen?" vraagt ze, „maar wees voorzichtig hoor, want als de ladder weer wegglijdt, krijg jij misschien ook een ongeluk."

„Weest u maar niet bang, hoor," stelt Tom haar gerust, „ik zet de ladder stevig neer. Kijk, zo! Ziet u? Nou wiebelt ie niet. Nu kan je er gerust tegen op klimmen, kijk maar."

Lenig klautert hij naar boven en bereikt in een wip de tak, waarop poes ineengedoken zit te rillen. Als Tom haar echter wil pakken, begint ze te blazen, en vlucht verder de boom in.

„Een lekker diertje," moppert Tom, „maar ik klim niet hoger, anders zitten we straks in de top met z'n tweeën. Ik zal haar moeten lokken. Poes! kom dan maar bij het baasje, poes!"

„Och, nou is-ie nog meer geschrokken," klaagt het vrouwtje onder aan de ladder, „nu kun je er helemaal niet meer bij komen."

Tom wordt een beetje nijdig op de poes. Zo'n vervelend beest ook, waarom komt-ie nou niet? Hij doet 'm toch zeker geen kwaad? Wacht, misschien gaat het zo! Zachtjes krabt Tom met zijn nagels over de tak waarop hij zit. Poes spitst de oren. Wat is dat? Wat hoort ze daar? Muisjes?

Voorzichtig loert ze naar beneden, waar het geluid vandaan komt. Het schijnt wel van die tak te komen, waar die jongen op zit!

Vlug klautert poes naar beneden en drukt zich plat tegen de dikke tak aan, waarop Tom zit. Alle spieren

gespannen voor de sprong. Tom blijft krabbelen, want de poes is nog wel twee meter van hem verwijderd. Nog even blijft ze zo gespannen zitten. Dan wint haar nieuwsgierigheid het van haar angst voor die vreemde jongen, en sluipt ze behoedzaam verder op de tak in de richting vanwaar het geluid komt. In de richting van Tom, die zit te popelen van ongeduld! Toe nou, poes, schiet een beetje op!

Nog even! Ja, daar heeft hij haar! Poes bijt en krabt, maar het helpt haar niets, want wat Tom vast heeft, laat hij niet meer los. Met het beestje dicht tegen zich aangedrukt daalt hij de ladder af.

„Moet ik haar op de grond zetten of naar binnen brengen?” vraagt hij aan vrouw Akkerman, als hij beneden is gekomen.

„Nee, nee,” weert deze haastig af, „geef maar hier, anders loopt-ie misschien weer weg.”

Met haar gezonde arm knuffelt ze het poesje tegen zich aan.

„Mag jij wegløpen, stouterd,” bromt ze, „nou heeft het vrouwtje haar arm bezeerd. Dat is jouw schuld, foei!”

Maar poes snort wat, knippert even met haar ogen en geeft kopjes.

„Kan ik soms nog wat voor u doen?” vraagt Tom, die wel merkt, dat vrouw Akkerman niet veel zal kunnen uitvoeren met haar gewonde arm.

Maar ze schudt heftig haar hoofd. „Nee, nee, dank je wel, het is erg aardig van je, dat je me zo mooi geholpen hebt. Verder kan ik wel alleen, of . . .,” even aarzelt ze, „of zou je misschien nog een emmer water voor me willen pompen in de keuken? Ik ben bang, dat ik dat zelf niet kan, m'n arm doet zo'n pijn.”

„Natuurlijk,” zegt Tom, „wijst u me maar waar de emmer staat.”

Hij neemt de ladder mee en stapt achter het vrouwtje aan naar binnen.

„Je kunt wel zien, dat ze arm is,” denkt Tom, als hij in de kleine kamer staat, die vrouw Akkerman tot woon- en slaapvertrek dient.

Toch ziet alles er netjes uit. Het koperwerk glimmend gepoetst, de ouderwetse eikenhouten linnenkast netjes gewreven. Vrouw Akkerman verzorgt haar spul- letjes, dat ziet hij wel.

Ze gaat hem voor naar het kleine keukentje, waar Bello en Bas tegen haar opspringen.

„Koest, af,” commandeert ze, en dan tot Tom: „Daar in de hoek is de pomp, de emmer staat ernaast.”

Tom pakt de emmer en zet hem onder de pomp. Zo, nu pompen! Met forse halen beweegt hij de zwengel op en neer, zodat het water kletterend in de emmer stort.

„Ho maar, zo is het genoeg hoor,” vindt vrouw Akkerman, als de emmer bijna vol is. „Wel bedankt hoor, jongen, laat de emmer daar maar staan, als ik dan water nodig heb, schep ik het er wel uit.”

„Nou, dan ga ik maar gauw naar huis,” zegt Tom, „moeder zal wel zitten wachten met de boterhammen, denk ik. Dag, vrouw Akkerman.”

„Dag jongen, en nog wel bedankt, hoor!”

Door de achterdeur stapt Tom naar buiten en rent vlug langs het huis naar voren, de weg op. Naar huis . . .!

Het sneeuwt nog steeds, en het ziet er niet naar uit, dat het spoedig op zal houden.

„Hè, zo op de open weg, waar de wind vrij spel heeft, is het toch wel erg koud,” vindt Tom en duikt nog dieper weg in de kraag van zijn warme jas.

Hij stapt stevig aan. Moeder zal wel boos zijn, dat-ie zo laat is . . .

Tom heeft een plan

„Jongen, eet dan toch ook niet zo gulzig,” schrikt mevrouw De Vries, terwijl ze haar zoontje Tom op de rug klopt, die met een hoofd, rood van benauwdheid, zit te hoesten.

„Dat heb je er nu van, laat thuiskomen en je dan haasten. Eet dan toch wat langzamer, dan verslik je je niet zo gauw. Hier, neem maar eens een slok melk.” Voorzichtig neemt Tom een slokje. Voorzichtig, want als die nare kriebelhoest weer plotseling opkomt, spuit hij misschien alles over tafel. Warempel, het helpt. Dat kriebelen wordt tenminste minder.

Pfff! Dat was een benauwd ogenblikje! Hoe kon hij ook zo dom zijn zich zo te verslikken. O, hij weet wel, hoe het kwam! Maar dat vertelt hij niet aan zijn moeder! 't Is een geheim! Hij alleen weet het . . .

Onder het eten heeft hij een prachtig plannetje bedacht. Zo leuk, zo avontuurlijk, dat hij zich van pret verslikte.

Nog twee boterhammen! Hè, hij heeft opeens geen trek meer. 't Is ook een prachtig plan . . . Wat zal Kees opkijken, als hij het hem straks vertelt.

Zou Kees durven? Och, natuurlijk, waarom niet? Die vindt het vast ook leuk.

„Ziezo, ik ben klaar, moeder, mag ik gaan?”

„Even wachten, jongen! Hansje is nog niet klaar, dat zie je toch wel?”

Hè, die Hansje ook, waarom eet die jongen nou niet wat vlugger. Nu kan hij weer op hem wachten.

Hansje is pas twee jaar. Hij weet niets van Toms leuke plannetje en eet rustig verder. O, o! Tom schuift op zijn stoel heen en weer.

„Kan Hansje dat éne boterhammetje niet laten staan, moe? Hij heeft geloof ik helemaal geen trek meer.

„Nee, zeker niet! Hansje moet al z'n boterhammetjes opeten. Hij moet een grote jongen worden, hè Hans?“

Hansje knikt heftig van ja.

Waarom moet zo'n klein kind nou zoveel eten? mokt Tom in zichzelf. Dat is toch nergens goed voor. Hij zal evengoed wel een grote jongen worden.

Zo zit Tom in zichzelf te mopperen. Maar eindelijk is Hansje dan toch klaar, en gaat moeder uit de Bijbel lezen. Wat een lang hoofdstuk neemt moeder vandaag! Doet ze dat nu expres? Maar nee, zo is moeder niet. Zij weet immers niets af van zijn plan. Niemand weet het, alléén hij . . .

„Als er nog geen woord op mijn tong is, zie Heere, Gij weet het alles,“ leest moeder.

Ja, dat is waar ook, de Heere in de Hemel, Die weet wél van zijn plannetje af. De Heere weet alles! . . .

Waarom wordt hij nu zo onrustig? Hij wil toch geen kwaad doen? Alleen maar . . . Nou, en het is toch geen stelen? . . . Of toch wel? Hij zal heus niets wegnemen, dat vast niet! Nou dan!

Als Kees nu maar meedoet, want anders is er geen aardigheid aan. Na het danken trekt Tom vlug zijn jas aan, kust moeder en Hansje gedag en rent naar buiten.

Tjonge, wat staat er nu een wind. Een sneeuwstorm gewoonweg! Toch wel een mooi gezicht. 't Is net, of heel de wereld met een wit wollen kleed is overtrokken.

Hè, waar blijft Kees toch! Hij zou hem toch komen halen? Zou hij soms niet naar buiten mogen van zijn moeder? De schrik slaat Tom om het hart. Verbeeld je zeg! Zou dat even jammer zijn! Dan valt zijn hele plannetje in duigen. In z'n eentje is er geen aardigheid aan.

Tom tuurt de weg af, z'n ogen tot spleetjes dichtgeknepen tegen de sneeuw, die hem in het gezicht striemt. Hij kan niet ver voor zich uitkijken, maar . . .

ziet hij daar niet iemand staan aan de kant van de weg? Ja, hij vergist zich niet. 't Is Kees! Maar wat zou-d-ie daar uitvoeren? Hij staat enigszins gebukt. Zou hij iets hebben ontdekt, een konijnenhol of zo?

„Hallo Kees!” roept Tom en rent op een draf naar zijn vriend toe.

Kees kijkt op. „Kom es gauw hier, Tom, moet je's kijken, wat zielig.”

Tom komt naast hem staan. Daar zit voor hun voeten, bibberend in de koude sneeuw, een musje. Het tjilpt angstig. Als Tom zich bukt, probeert het weg te fladderen. Maar dat gaat niet. Zijn ene vleugeltje doet niet mee; het hangt slap naast zijn lijfje.

„Och,” zegt Tom medelijdend, „hij heeft zijn vleugeltje bezeerd, misschien ergens tegen aangevlogen. Zullen we het meenemen, Kees?”

Kees knikt.

„Natuurlijk jô, als je hem hier laat zitten, gaat-ie dood van de kou, of wordt opgegeten door een kat.

Alleen, als we hem meenemen, weet ik niet waar we hem moeten laten. Jij?”

„Ik wel,” antwoordt Tom, „vrouw Akkerman is gek op vogeltjes; als we de mus daar naar toe brengen, zorgt zij er wel verder voor. Pak jij hem? Jij zag hem het eerst.”

„Ik niet hoor!” schrikt Kees, en doet haastig een stap achteruit.

„Durf je dat niet?” vraagt Tom verbaasd. Zoiets had hij nooit van Kees gedacht. Wie durft er nou geen vogeltje oppakken?

„Weet je,” bekent Kees, „ik ben bang, dat ik hem te hard aanpak, dat ik hem pijn doe.”

„Nou, dan doe ik het maar.”

Voorzichtig pakt Tom het sidderende beestje uit de

sneeuw. Dan stappen de jongens naast elkaar voort naar het huisje van vrouw Akkerman. Het vogeltje rilt en bibbert; het piept van angst en pijn. Tom beschut het met z'n handen zoveel mogelijk tegen de wind.

Als ze voor de deur van het kleine huisje staan, klopt Kees aan. Tom heeft beide handen nodig voor het musje.

Even horen de jongens geschuifel achter de deur, dan wordt deze geopend en staat vrouw Akkerman voor hen. Haar rechterarm hangt in een doek.

„Wel, wel, wel,” zegt ze lachend tegen Tom, „ben je daar weer? Jij wordt nog een vaste klant hier. Komen jullie even binnen? 't Is zo koud met die deur open.”

„Nee, nee, vrouw Akkerman,” weert Tom haastig af, „we gaan meteen weer weg. We komen u enkel vragen, of u voor dit musje wilt zorgen. Het kan niet meer vliegen. Ik denk, dat het ergens tegenaan is gevlogen en toen zijn vleugeltjes heeft bezeerd, Kees vond het in de sneeuw.”

Belangstellend bekijkt het vrouwtje de mus, die Tom haar voorhoudt.

„Dat zal een poosje duren, voordat het diertje weer helemaal goed kan vliegen,” veronderstelt ze, en neemt dan, heel voorzichtig, het vogeltje van Tom over.

„Zo, nu is het in goede handen,” denkt Tom, „en nu m'n plannetje.”

„Dag, vrouw Akkerman,” groeten de jongens.

„Dag, jongens.”

Dan gaat de deur dicht en staan de jongens weer alleen in de wijde, witte wereld. Mooi is de aarde zo, alles wit. Nu kun je niet zien, dat vrouw Akkerman arm is en in een oud, vervallen huisje woont, want de sneeuw bedekt het met een blinkend witte laag, even wit als die op het huis van de burgemeester.

„Zeg Tom,” begint Kees, als ze een poosje zwijgend

naast elkaar voortlopen in de richting van het dorp, , wat zullen we vanmiddag gaan doen? Heb jij al een plan?"

„Ik wel,” lacht Tom geheimzinnig, „ik heb een prachtplan, maar jij moet meedoen, hoor!”

„Dat weet ik nog niet,” aarzelt Kees, die wel weet, dat zijn vriend soms met de dolste voorstellen kan komen, „laat eerst maar eens horen.”

„Nou goed, moet je horen, ik wil . . . het weer is er net mooi voor. Ze mogen ons niet zien, zie je! Ik wil . . .”

„Wie mogen ons niet zien?” valt Kees hem verbaasd in de rede. „Je wilt toch niet gaan inbreken? Daar doe ik niet aan mee, hoor!” voegt hij er lachend aan toe.

„Nee natuurlijk niet, hoe kom je daar nou bij, zeg maar liever, of je meedoet.”

„Ik weet niet eens waar je het over hebt,” lacht Kees, „vertel eerst maar es precies wat je wilt.”

„Goed,” zegt Tom, en loodst zijn vriend het portiek van de kerk binnen. Hier staan ze beschut tegen de wind. Kees wordt nu toch wel een beetje nieuwsgierig. Die Tom doet zo geheimzinnig!

„Zeg op dan,” vraagt hij, „wat is nou je plan?”

Tom gaat heel dicht bij hem staan.

„Ik heb vanochtend toch „Jaap Holm” van je gekregen? Nou, en net toen ik wou gaan lezen, moesten we opruimen. En nou moet ik de hele Kerstvacantie wachten, voordat ik er in lezen kan. Nou, enne, toen heb ik onder het eten vanmiddag dat plannetje bedacht.

Als we nou es . . .” Tom kijkt om zich heen. „’t Is toch geen mooi weer, als we nou es gingen lezen! . . .”

Verbaasd kijkt Kees z’n vriendje aan.

„Lezen? Mij best,” zegt hij teleurgesteld, „maar is dat nou alles? Ik dacht dat je heel wat bijzonders

had te vertellen. Je deed zo geheimzinnig . . . Maar als je graag wilt lezen, mij best! Gaan we bij mij thuis?"

Tom staat zenuwachtig te trappelen.

„Nee jô, dat is het nou juist, snap dat nou es, ik wil „Jaap Holm en z'n vrinden" lezen! Als we nou es . . .” even aarzelt hij, „als we nou es in de school zien te komen! . . .”

„Ben je nou mal,” schrikt Kees, „ik denk er niet aan, dat mag toch niet. Als de meester je snapt, nou, dan zwaait er wat! Mij niet gezien.”

„Bah, wat flauw,” zegt Tom, diep teleurgesteld, „we doen toch geen kwaad, we stelen toch niks! We maken toch niks kapot. We lezen alleen maar een boek, dat is toch niet erg? Of . . . ben je soms bang, durf je niet?"

Pats! . . .

Je kunt alles tegen Kees zeggen, zonder dat hij er zich iets van aantrekt, maar . . . als er iemand aan zijn durf twijfelt, dan gaat zijn hart sneller kloppen.

Wat?! Zou hij niet durven? Hij, de sterkste jongen van de klas, haantje de voorste bij het slootje springen, nummer één met gymnastiek? Nou, dat wil hij nog wel eens zien, of hij niet durft. Kun je begrijpen! En waarom zou hij ook niet durven? 't Is toch geen kwaad dat ze willen doen? . . . Of wel? . . . Welnee! Tom heeft gelijk, ze stelen niets, ze willen alleen maar lezen.

„Bang?" zegt hij tegen Tom, „bang? Waarom zou ik bang zijn? 't Lijkt me juist reuze leuk. Maar het gaat nou eenmaal niet.”

„Niet?" Tom kijkt verbaasd z'n vriend aan. „Waarom niet?"

„Nou, nogal eenvoudig! Hoe wil je d'r in komen? Heb je een sleutel van de deur?"

„O, bedoel je dat, laat dat maar aan mij over," glundert Tom. „Nee, een sleutel heb ik niet, maar we kunnen er evengoed wel in, let maar es op!"

„Hoe dan?"

„Je weet toch, dat aan de achterkant van de school lage ramen zijn, die op de gang uitkomen?”

„Ja?”

„Nou goed, één van die ramen, 't vierde van de hoek af, laat meneer Riemstra open staan voor de frisse lucht . . .”

„En wil je, bedoel je . . .?”

„Ja natuurlijk, daar moeten we door naar binnen! Doen, of niet?”

„Doen,” zegt Kees, en dan gaan ze op stap.

Wild jaagt de wind hun de sneeuw in 't gezicht. Je kunt niet ver voor je uitkijken nu. Dat moeten ze net hebben, want nu kan niemand hen zien. Niemand!

Knerp, knarp, gaat de sneeuw onder hun schoenen. Leuk geluid is dat! Knerp, knarp . . .

Nu even uitkijken. Ze zijn bij het schoolplein gekomen! Kan niemand hen zien? Ze gluren rond. Niets te zien. Vooruit, verder dan, in een drafje het plein over, en vlug de hoek van de school om . . .

Wat is dat? Met een ruk staan ze stil. Staat daar iemand? Daar, twintig meter verder, vlak naast de school? Het is nauwelijks te onderscheiden in de sneeuwstorm. Doodstil staan de jongens naast elkaar. Ze turen beiden in dezelfde richting.

„Och,” zucht Kees, „wat zijn we toch een sufferds, 't is de pomp! Hoe kunnen we daar nou van schrikken, kom jô, vlug verder!”

Haastig rennen ze langs de besneeuwde pomp, die hen had doen schrikken, en rusten niet eerder voor ze de hoek van de school zijn omgeslagen.

Zo, nu even uitblazen! Hè, hè, is dat ook rennen! Achter de school merk je niet zoveel van de wind, hier staan ze een beetje beschut. Nu . . . vlug naar het raam!

„Zie je wel!” fluistert Tom, „het raam staat op een kier, je hoeft het alleen maar verder open te duwen. Ga jij eerst? Toe dan!”

Staat daar iemand?

Kees aarzelt. Nu hij er voor staat beseft hij ineens, dat het stiekem is, wat ze gaan doen. Je mag toch niet ongevraagd ergens binnendringen, al is het ook je eigen school? Nee, hij voelt het wel, ze doen verkeerd.

„Durf je niet?” informeert Tom, die wel ziet, dat zijn vriend weifelt, „of wil je, dat ik eerst ga?”

O, en dan is daar dat duiveltje weer in Kees' hart, dat hem ophitst om te laten zien, dat hij natuúrlijk wel durft. Denkt Tom nu heus dat hij bang is? Hoe komt hij er bij? Ja zeker! Hij zal niet durven. Laat Tom maar es even opzij gaan. Dan zal hij het laten zien!

Voorzichtig, heel voorzichtig, om piepen te voorkomen, duwt Kees het raam wat verder open. Nog iets verder . . . Zo, genoeg.

Nu naar binnen. Voorzichtig! Wat is dat? . . .

Verschrikt draait hij zich om.

„Hoorde je dat, Tom?“

„Wat?“

„'t Was net, of ik iemand hoorde niezen!“

„Och jô, helemaal niet, dat verbeeld je je maar. Er is immers niemand in de buurt . . .“

Geluidloos daalt de sneeuw op de aarde . . . De wilgen aan de kant van de sloot, die langs de achterkant van de school loopt, kraken. Hè, naar geluid is dat . . .

Verder is het stil . . .

Kees hijst zich op de vensterbank.

Hij heeft het zich natuurlijk maar verbeeld. Wie zou hen hier zoeken? Niemand immers! Geen mens heeft hen hier naar toe zien gaan.

Geen mens? . . .

Vooruit nu, niet langer zeuren, naar binnen. Eén, twee . . . hoepla. Kees zwaait zijn benen naar binnen en laat zich behoedzaam zakken.

„Kom je ook, Tom?“

In een wip is Tom binnen, en de twee vrienden staan naast elkaar in de donkere gang . . .

De veldwachter heeft haast! Dat kun je zien aan de grote stappen die hij neemt. Zijn voeten maken diepe sporen in de sneeuw. Knerp, knarp, knerp! . . .

Hij duikt diep in z'n warme overjas.

„Wat een weer,“ broemt hij, „goed om binnen te zitten, achter de warme kachel, met een lekkere bak koffie en een goeie sigaar . . . Maar ja, je bent veldwachter of je bent het niet. En als je het bent, dan loop je in dit hondenweer buiten.“

Ja, ja, die veldwachter moppert. Maar hij meent het niet zo, hoor! Ja, dat van dat hondenweer natuurlijk wel, maar verder vindt hij het helemaal niet erg, dat hij veldwachter is. O nee!

Veldwachter Rijnders houdt van zijn werk, al brengt dit vaak minder prettige dingen mee.

Knerp, knarp . . . Zo, hij is er bijna . . .

„Veldwachter!”

Met een ruk draait hij zich om. Riep daar iemand?

Hij tuurt zo goed en zo kwaad als het gaat de weg af . . . Ja, warempel, daar komt iemand aanrennen.

„Veldwachter, hé, veldwachter!”

Het is boer Hovings. Hijgend komt de man naderbij.

„Hè, hè, man, wat heb ik naar je gezocht. Ik ben bij je thuis geweest, op het raadhuis, maar kon je nergens vinden. Gelukkig, dat ik je hier net tref. Ik kom je hulp inroepen, veldwachter.”

„Gaat het over die diefstal van twee weken geleden, Hovings?”

„Juist, geraden! Ik geloof, dat ik een spoor van de dader heb gevonden, Rijnders!”

„Zo?” De veldwachter is één en al oor.

„Heb je een vermoeden, wie de dader is?”

„Een vermoeden? Man, ik weet het zeker! Luister, dan zal ik het je vertellen! Driekus, die met garen en band loopt, ken je natuurlijk wel, hè?”

De veldwachter knikt bevestigend.

„Nou, mijn vrouw koopt altijd wat van hem, als hij komt. Zo wat een uur geleden kwam-ie weer langs. Laat die man even binnen komen, zeg ik tegen mijn vrouw, dan kan-ie zich even warmen. Een lekkere kop hete koffie zal hem goed doen. Met dit weer is het geen pretje langs de weg. Goed, ze laat hem er in, en hoe het ter sprake kwam, weet ik niet, maar het gesprek kwam op de inbraak, die twee weken geleden bij mij gepleegd is. Enfin, je weet er alles van.

Maar nou komt het! M'n vrouw somt hem zo'n beetje

de sieraden op, die in het kistje zaten, en nou beweert Driekus, dat hij gisteren een paar van die dingen heeft gezien. Ze werden in Bosdorp te koop aangeboden door een vent, die daar als niet erg betrouwbaar bekend staat."

Even is het stil, dan vraagt de veldwachter: „Hoe weet Driekus nu precies, dat die aangeboden sieraden van jou waren? Het kunnen toch net zo goed andere geweest zijn?"

„Nee, nee, Rijnders, mijn vrouw beschreef een medaillon van haar moeder, dat er bij was; er is een steentje uit, en Driekus herkende dat als één van die sieraden, die hij gisteren zag!"

„Tja," de veldwachter fronst zijn wenkbrauwen en trekt diepe rimpels, „dan zullen we daar werk van maken, Hovings, ik ga met je mee. Maar eerst wil ik Driekus spreken. Weet je waar hij ongeveer kan zijn?"

„Ja," lacht de boer, „bij mij thuis achter de kachel. Ik heb hem gevraagd, of hij even wilde wachten."

„Prachtig," prijst de veldwachter, „zullen we dan maar opstappen? Ik ben benieuwd!"

Naast elkaar stappen de mannen door de sneeuw als twee grote, levende sneeuwpoppen. De veldwachter trekt diepe rimpels in zijn voorhoofd. Zijn gedachten worden geheel in beslag genomen, door wat Hovings hem vertelde. Het heeft hem aldoor dwars gezeten, dat hij geen licht kon brengen in die zaak. Misschien dat hij vandaag het geval kan oplossen. Misschien! Als die Driekus zich nu maar niet vergist . . .

De pijp van meester

„Nou stil hoor, Tom,” fluistert Kees, „want als je hier praat, klinkt het zo hol, dat ze het buiten vast kunnen horen!”

„Ach jô, klets toch niet,” fluistert Tom terug, „ik ben toch niet gek?”

Nu ze zover zijn, voelt hij zich toch niet zo erg op zijn gemak. Naast elkaar sluipen ze door de lange, donkere gang in de richting van hun lokaal. Wild bonzen hun harten. Wat is dat toch naar! . . .

Ze hoeven toch nergens bang voor te zijn? Vooruit nou!

Voorzichtig gaan ze verder. Doodstil is het in de gang . . . Buiten raast de wind . . .

Bonggss! . . .

Een harde bons verbreekt de stilte. „Au, oh!” kreunt Kees. Hij is met zijn hoofd tegen een openstaande deur opgelopen.

„Suffie,” sist Tom, „kijk dan ook uit waar je loopt! Als je zo begint kunnen we wel meteen teruggaan.”

„Oh,” klaagt Kees, „jij kan makkelijk praten. Kan jij in het donker zien? 't Had jou toch ook kunnen gebeuren? Ik zie allemaal sterretjes.”

„Nou, dan heb je tenminste licht,” grapt Tom, „zullen we weer verder gaan? We zijn er bijna. Nog een klein eindje.”

Zonder verdere ongelukken bereiken ze hun klas. Zo, hier zijn ze er. Voorzichtig draait Tom de kruk om.

Hè, wat piept die deur ontzettend. Het gaat je door merg en been. Daar heeft-ie nooit eerder iets van gemerkt.

Achter elkaar schuiven ze de klas binnen. Hier is het licht. Nu kunnen ze tenminste weer wat zien.

Nu is Tom waar hij wezen wil. Daar is zijn bank! Zenuwachtig scharrelt hij in zijn kastje; waar is dat boek nou? Och ja, natuurlijk, hier bovenop.

Zo, nu lezen! Maar niet hier, want dan moeten ze het licht aan doen, en dat wordt natuurlijk gezien door voorbijgangers, of . . . door de veldwachter, de vader van Kees, die schuin tegenover de school aan de andere kant van de weg woont.

„Zeg, Kees, waar zullen we gaan lezen? Hier gaat het natuurlijk niet.

We kunnen hier moeilijk het licht aandraaien.”

Kees denkt na. „Tja, daar vraag je me wat,” zegt hij peinzend, „dat is zo . . . wacht es, ik weet wat! In het berghok; daar is geen raam in, en als je dan nog de deur achter je dicht doet, kun je rustig het licht aandraaien, zonder dat iemand er iets van kan zien. De sleutel hangt aan de spijker onder de klok.”

„Kees, je bent een kraan,” prijst Tom, „kom, zullen we meteen maar gaan?”

„Nee, ga jij maar vast, dan kom ik straks wel. Zin in lezen heb ik toch niet. Ik vermaak me hier wel zo lang.”

Met „Jaap Holm en z'n vrinden” onder zijn arm gaat Tom de klas uit. Nu is Kees alleen in het lokaal. Helemaal alleen!

Hij voelt zich niets op z'n gemak, zo naar stil is het hier, zo . . . zo vréemd. Die lege klas . . . Hé, was hij maar niet meegegaan. Met z'n handen in zijn zakken slentert Kees langs de muren van het lokaal en bekijkt de platen, die daar hangen. Niet, dat hij ze voor het eerst ziet, hoor! O nee! Zolang hij in de klas van me-
neer Riemstra zit, heeft hij ze elke dag gezien.

Maar Kees weet niet goed wat hij doen moet in die rare, verlaten klas, Hij voelt zich zo onrustig . . .

Kijk, dat is de bank van Mies Haverman, die zou je uit duizenden herkennen. Volgekrast met poppetjes. Een raar kind is dat toch. Hoe vaak heeft de meester haar dat nu al verboden; ze heeft er zelfs meer dan eens straf voor gehad. En ze kan niet eens tekenen! Moet je dat mannetje zien, een paar handen als tuinharken. Treurig gewoon.

Langzaam loopt Kees tussen de banken door. Wat klopt zijn hart toch snel! Bonk . . . bonk . . . gaat het.

Hè, hij wou, dat ze maar vast weer thuis zaten, bij moeder. Moeder! Wat zou zij zeggen, als ze eens wist dat hij hier zo stiekem was binnengeslopen . . .

Och wat! Ze doen toch geen kwaad? Niet aan denken nu!

Eigenlijk is het wel avontuurlijk, zo heel alleen in de school. Je kunt je van alles verbeelden hier. Dat je verdwaald was in de bergen bijvoorbeeld, en dat er toen een sneeuwstorm op kwam zetten. Hoor de wind buiten maar eens gieren! En dat je toen een onderkomen voor de nacht vond, in een oude ruïne of zo, waar het 's nachts spookte . . . Hu, Kees griezelt van zijn eigen fantasie. Toch moet hij dat straks eens aan Tom vertellen, dan kunnen ze spelen, dat ze in die oude ruïne een geheime gang ontdekten. Die had je vroeger vaak in die kastelen. In de tijd, toen de ridders nog leefden, verborgen ze daarin vaak hun kostbaarheden, of gebruikten zó'n gang in tijd van nood, om het belegerde slot te ontvluchten.

De riddertijd, fijne tijd, zal dat geweest zijn! Meneer Riemstra kan daar zo mooi van vertellen. Wat zou meneer Riemstra er van zeggen, als hij wist dat ze . . . Och nee, niet zeuren nu . . . Hij wéét het immers niet? Nou dan!

Kees gaat in een bank zitten en kijkt de klas eens

rond. De bloemen staan dik op de ruiten. Het vriest flink. Toch is het niet koud in de klas. Kees heeft er tenminste geen last van.

Zenuwachtig schuift hij in de bank heen en weer. Kom, hij zal Tom maar eens opzoeken, hier kan hij toch ook niet blijven zitten.

Hé, wat is dat voor een ding, dat daar op meesters tafel ligt? Is dat . . . is dat zijn pijp? Warempel, die heeft hij vast vergeten. Sjonge, wat een buitenkansje, nu kan Kees eindelijk die prachtige kop eens van dichtbij bekijken. Voorzichtig natuurlijk! Hij past wel op, dat-ie 'm niet beschadigt. Verbeeld je zeg, zo'n mooie pijp! Niks hoor, hij kijkt wel uit!

Met kloppend hart en gloeiende wangen stapt Kees op de tafel toe. Uiterst voorzichtig pakt hij de pijp.

O, wat is het toch een schitterend ding. Moet je eens zien! Helemaal handwerk, die bewerkte kop. Zo van dichtbij is hij nog veel mooier dan Kees ooit gedacht had. Zo echt, die golven tegen het schip . . . Kijk, zelfs het vlaggetje in de mast is niet vergeten . . .

Moelijk zal dat zijn, zo'n pijp te maken. Daar zal heel wat uurtjes op gezwoegd zijn, reken maar! Als hij groot is, wil hij ook zo'n pijp hebben, net als meneer Riemstra.

En dan zit hij ook zo voor de klas, en kijken de jongens en meisjes allemaal naar zijn pijp. Want schoolmeester wil hij worden, dat staat vast.

Zo fantaseert Kees, en vergeet alles om zich heen. Hij ziet slechts de pijpekop en weeft daaromheen zijn verhalen. Eens, later, als hij meester is . . .

Plotseling! . . . Wat is dat?!

Van ontzetting laat Kees de pijp uit zijn handen op de grond vallen. Pats, klets . . . stuk! De kop is in drie stukken gebarsten, maar Kees let er niet eens op. Midden in

zijn fantasie is hij opgeschrikt door naderende voetstappen buiten!

Kees' knieën knikken. Hij zou willen schreeuwen, maar kan geen geluid uitbrengen. Het is, of zijn keel wordt dichtgesnoerd door onzichtbare handen.

Langzaam maar zeker komt het geluid van de voetstappen nader . . . Wat moet hij doen? Kees slikt zenuwachtig. Als hij hier gesnapt wordt, hier, in het lokaal . . .

O! Wild van angst rent hij naar de deur. Vlug! Naar Tom! Ze moeten maken dat ze weggomen, voordat de man wiens voetstappen hij hoorde, bij de deur is. Vlug!

Woest rent hij door de gang, naar het berghok. Met een vaart rukt hij de deur open.

„Tom! Tom! . . .” roept hij hees, „we moeten weg, vlug, er komt iemand aan!”

„Hè . . . hè, watte?” stottert Tom verschrikt, „hoe weet je dat?”

„Ik . . . ik hoorde voetstappen! Hij komt op de deur af! . . . O Tom, we zijn al te laat! Hoor! Hij is al bij de schooldeur!”

Doodstil luisteren de jongens.

Wild giert de wind in de schoor-

steen van de school. Wild bonzen de harten van de jongens. Ze beven van angst . . .

Hoor, daar wordt de schooldeur geopend . . . en weer gesloten.

„Bons! . . .” dreunt het. „Vlug, Kees, de deur dicht . . . sst . . . het licht uit, stil jô, houd je stil! ..”

Bevend over al hun leden hurken de jongens achter wat oude rommel in het donkere berghok . . .

Hol klinken naderende voetstappen door de gang. Ze komen in de richting van het berghok. Wie zou het zijn? De meester? Of . . . of een inbreker misschien?

Nee, geen inbreker, die zou niet door de voordeur komen; dan zouden de mensen hem kunnen zien. Een inbreker zou door een raam naar binnen klimmen, net als zij gedaan hebben . . .

Zou het dan toch meneer Riemstra zijn? Als die hen hier ontdekt, dan zwaait er wat, nou!

Oei, ze moeten er niet aan denken. Meneer Riemstra is een aardige man, een fijne meester. Maar als je straf verdient, echt verdient . . . nou, dan ben je nog niet jarig. Berg je dan maar!

Hè? Wat is dat?

Een koude rilling loopt de jongens over de rug! Vlak voor de deur van het berghok houden de voetstappen op.

Stilte! . . .

Zenuwachtig slikken de jongens. Het hart klopt hun in de keel. Snel gaat hun ademhaling . . .

Zaten ze maar thuis! Thuis . . . veilig, bij moeder . . .

Hoor de wind eens gieren buiten . . . Gebeurt er nu niets?

Ze willen wel schreeuwen van angst, maar hun kelen lijken wel dichtgesnoerd. Geen geluid kunnen ze uitbrengen. Ze kunnen alleen maar kijken in het donker, tot hun ogen pijn doen van het staren . . . Kijken, naar de deur! Kijken, of hij open zal gaan, en dan, dan . . .

Ja, wat dan? Wie zal er achter staan?

Och, ze weten het niet. Het kan ze niet eens veel meer schelen ook, als er maar iets gebeurt! Dat angstige wachten in het donker, ze houden het niet uit!

Hun tanden klapperen, hun knieën knikken. O, gebeurt er dan niets? Moeten ze hier dan altijd blijven zitten? Waarom gaat de deur toch niet open?

Stil! . . .

Wordt daar op de deur getikt? Ze hoorden toch duidelijk een tik? Onzin! Wie klopt er nu op de deur van een berghok. Nee, ze moeten zich vergist hebben, want tot hun grote opluchting horen ze nu stappen, die zich van de deur verwijderen.

Wat klinkt dat door die hoge, holle gang! . . .

„Kees!” fluistert Tom.

„Stil jô, moet die vent ons horen? Misschien komt hij wel terug!”

Hij? Ja, wie is „hij”? Wie loopt daar door de verlaten school? De meester? Wat moet die hier dan doen? Nou ja, die kan natuurlijk wel iets vergeten hebben. Of, zou het toch een inbreker zijn? . . .

Het angstzweet breekt de jongens uit.

Doodstil is het nu, zó stil, dat Tom het angstig kloppen van zijn hart meent te kunnen horen. Bonk . . . bonk . . . gaat het van binnen. Hè, wat een lawaai. Zou je dat in de gang kunnen horen? Och, nee, natuurlijk niet. Kon hij er maar iets tegen doen! Hij is zo onrustig en bang.

Hu . . . wat akelig stil toch . . .
Waar zou Kees zitten? Hij kan hem niet zien in het donker. Zou die ook zo in de rats zitten? Gebeurde er nu maar wat . . . Dat akelige wachten maakt je zo zenuwachtig . . .

Wat zou die onbekende nu doen in de school? . . .

Hoor! . . . daar komen ze weer . . . de voetstappen!

De jongens houden hun adem in, ze maken zich zo klein mogelijk, alsof iemand hen zou kunnen zien in dat pikdonker!

Gelukkig! . . . de voetstappen gaan verder, in de richting van de buitendeur. Het gevaar is geweken. Ze zijn niet ontdekt!

Even is het stil, dan valt met een zware slag de schooldeur dicht. „Bonk!”

Kees en Tom zuchten diep. Een pak van hun hart! Ze kunnen wel juichen. Toch blijven ze nog even stil op hun plaatsje zitten. Je kunt nooit weten. Als die onbekende hen uit de school ziet komen, zijn ze er nóg bij! Dan liever nog maar vijf minuutjes wachten, en dan . . .

O, dan als een haas naar huis, en nooit, nooit weer stiekem de school binnensluipen, dat weten ze wel . . .

„Kees,” fluistert Tom eindelijk, het wachten moe, „ga je mee? Nou is 't wel veilig . . .”

Opgesloten !

„Weet jij in 't donker de deur te vinden, Tom?”

„Natuurlijk, maar jij zit er het dichtste bij. Ik moet eerst over een hoop ouwe rommel kruipen, daar ben ik achter gaan zitten, zie je, toen ik die voetstappen hoorde!”

„Ja maar,” protesteert Kees, „ik zit vlak bij een tafeltje met lege flessen. Ik ben bang, dat ik dat in het donker omverstoot, en dan zijn we nog verder van huis. Draai jij nou eerst even het licht aan, Tom, dan kunnen we tenminste zien wat we doen.”

„Maar jong, ik zeg toch, dat ik achter een berg ouwe rommel ben gekropen. Jij commandeert maar: Tom, doe dit, Tom, doe dat. Draai jij nu dat licht maar es aan, hoor! Ik ben je knechtje niet!”

Voorzichtig doet hij een stap naar voren... nog één... 't is hier ook zo ellendig donker... nu is hij het tafeltje wel voorbij, hier moet ergens de deur zijn, naast de deur het...

Boem!! Au, wat is dat?

Pats!... Rinkeldekink... Met een oorverdovend lawaai smakt het tafeltje tegen de grond, de flessen in scherven.

„Tom,” klinkt ergens uit het donker Kees' stem, „Tom, doe jij het maar, ik ben gevallen.”

Tom is hevig geschrokken van dat lawaai. Die stomme Kees ook!

Kwaad klautert hij over de rommel naar zijn vriend. „Sufferd, ik schrok me een ongeluk! Hoe kwam dat nou? Je had toch met je handen om je heen kunnen voelen! Dan had je er omheen kunnen lopen... Waar zit je nou?”

„Hier,” klinkt het benepen.

Voorzichtig om zich heen voelend stapt Tom in de richting, waar hij de stem van Kees gehoord heeft.

Heel voorzichtig, maar toch zeker niet voorzichtig genoeg, want plotseling staat hij boven op de vingers van zijn vriend.

„Au! au! Kijk toch uit!” gilt Kees. Hij huilt haast van pijn. Hij heeft zich al gesneden ook, aan de glascsherven, z'n hand bloedt.

Snel trekt Tom zijn been terug. Die Kees ook. Kan hij nou weten, dat-ie als een hondje op handen en voeten langs de grond scharrelt?

„Zit je nog op de grond?” vraagt hij.

Kees bromt iets, dat „nee” moet betekenen. Hij zuigt met kracht op zijn gewonde vingers.

Voorzichtig schuifelt Tom weer voort in de richting waar hij meent de schakelaar te zullen vinden. Nu een beetje voortmaken, hoe eerder ze er uit zijn, hoe beter . .

Hier is de muur . . . Waar is-ie nou? Dit? Z'n handen betasten de muur . . . nee, dit is de schakelaar niet . . . dat? Nee, wacht es, ja hier . . .

Klik! . . .

Oh! Tom slaakt een kreet van schrik! Het blijft donker . . .

Hoe kan dat nou? Zou hij de verkeerde hebben? Zou er ergens anders nog een kunnen zitten?

Hij tast heel de muur af. Niets! Geen andere schakelaar te vinden! Dit is dus wel de goeie . . .

„Komt er nog wat van?” komt de stem van Kees uit het donker. „Kun je de schakelaar niet vinden?”

„Ja . . . nee . . . zie je,” stottert Tom, „ik geloof, ze hebben het licht afgesloten.”

„Och jó, je bent niet lekker, hoe kan dat nou?”

„Ja heus, Kees, de schakelaar doet het niet; ik heb hem een paar keer omgedraaid.”

„Nou, dat zegt toch nog niks, misschien is-ie stuk! Doe dan de deur maar open, dan krijgen we licht van de gang!”

Die Kees is toch nog zo dom niet; natuurlijk, de schakelaar zal stuk zijn. Nu vlug de deur dan maar open, waar is die?

Even voelen. Zoekend gaan Toms handen over de muur. Ha, hier heeft-ie de kruk. Nu snel het hok uit en dan . . . naar huis! . . .

Hola, wat is dat nou weer? De deur klemt zeker . . . Nog eens flink duwen . . .

Nee, hij gaat niet open! Hij zal toch niet? . . . Tom rilt van schrik! . . .

Met zijn volle gewicht laat hij zich tegen de deur vallen. Het helpt niets, hij bezeert er alleen zijn schouder maar mee.

Wanhopig rammelt hij aan de kruk, zijn handen voelen klam . . ., hij heeft over z'n hele lichaam.

„Kees!” wil hij roepen, maar er komt alleen maar een schor geluid uit zijn keel.

Kees schrikt. „Wat is er nou weer? Komt er weer iemand aan?”

Hij duikt al vast maar weer naar zijn plaatsje tussen de rommel . . . Waarom blijft die Tom daar nu bij die deur staan?

„Tom, kom dan vlug hier, jô, als de deur opengaat, ben je er bij . . . Blijf daar nou niet staan, suffie! . . . Hé . . . Tom! . . .”

Even is het stil. Dan klinkt het angstig: „We zitten opgesloten . . ., de deur is op slot, ik krijg-em niet open . . . Kees, wat moeten we nou?”

„Hè? Wat? . . .”

Ontzet springt Kees overeind, stoot z'n hoofd tegen een plank, die de werkster gebruikt om haar emmers op te zetten. De emmers vallen ratelend op de grond, maar Kees let er niet op. Z'n hand bloedt nog steeds, maar

hij merkt het niet meer. In het donker strompelt hij naar de deur.

„Wat? Weet je het zeker, Tom? . . . Nee, dat kan toch niet . . . Hij klemt zeker. Probeer 't nog es . . . Waar ben je? Laat mij dan es . . .”

„Nou, hier, doe jij het dan . . . Au! Je trapt op m'n tenen . . . zie je wel, dicht, daar zitten we nou . . . O, wat zal moeder zeggen . . . en . . . o, Kees, niemand wéét dat we hier zitten, ze vinden ons nooit, nóóit . . . ik wil d'r uit!!!”

Wild van angst bonkt Tom met z'n beide vuisten tegen de deur.

„Moeder,” snikt hij, „moeder, laat me d'r uit! O, o . . . 't is mijn schuld, ik heb het verzonnen . . . Ik wou, dat ik er nooit aan gedacht had . . . moeder . . . o, moeder . . .”

Woest rammeit hij de deur, tot zijn vuisten er pijn van gaan doen . . . Langzaam dringt het ook tot Kees door, dat ze er met geen mogelijkheid uit kunnen. Opgesloten! Ontzettend! En het is, zoals Tom zei, wie zal hen hier zoeken?

Dan begint ook Kees te snikken.

Daar staan ze nu, naast elkaar in het donker, voor de gesloten deur. De branieschoppers! Tom, de plannemaker, en Kees, de sterke Kees, die alles durft!

Geen van beiden denkt meer aan het avontuurlijke van hun onderneming. Ze hebben geen andere gedachten meer dan: Opgesloten! Vader, moeder, wat zullen ze ongerust zijn!

Langzamerhand bedaart het wilde, angstige snikken van de jongens wat. Ze laten zich naast elkaar op de grond zakken. Ze zijn moe geworden van het schreeuwen, en moe van het bonken op de deur . . . En het helpt toch niets, niemand kan hen horen . . . De school ligt wel vijftig meter van het dichtstbijzijnde huis vandaan . . .

Buiten giert de wind en doet de wilgen aan de kant van het slootje, dat langs de achterkant van de school loopt, kraken.

Hu! Wat een griezelig, naar geluid! Net, of er iemand kermt... Op zolder kleppert een raam. De jongens huiveren...

Heel flauw dringt het geratel van een trein tot hen door. O, het is zo stil in het berghok. In dat zwarte, donkere berghok, waar twee jongens angstig luisteren naar de geluiden, die uit het donker tot hen komen.

Kees slaat zijn arm om Toms schouders. Tom is zijn vriend. Ze trekken altijd samen op. Ze doen alles samen, ze delen alles samen. En nu hebben ze kwaad gedaan; nu zullen ze ook de gevolgen samen moeten dragen.

Het zal trouwens moeilijk anders kunnen. Ze zitten beiden opgesloten. Wie weet voor hoelang!...

Als hij zover met zijn gedachten is gekomen, begint Kees weer zachtjes te snikken...

Als ze gemist worden, dan zal men wel naar hen gaan zoeken... Maar wie zal vermoeden, dat ze zo ondeugend zijn geweest de school binnen te dringen? Wie zal hen hier zoeken? Hier, in de school?... Of... zou de man, die hen heeft opgesloten, weten dat ze hier zitten? Dan moet hij dat expres gedaan hebben... Maar dat is niet zeker!

Misschien weet hij wel van niets, en moeten ze hier blijven tot het einde van de Kerstvacantie. Hier in dat koude, donkere hok!

Zonder eten, zonder drinken!... O, wat voelt hij zich ellendig.

„To-om”, snikt hij, „we blij-ijven hier v-vast de h-hele... va-vacantie... opgeslo-ten...”

O, en dan voelt Tom weer de angst naar zijn keel kruipen. Hij rilt van ontzetting! Verbeeld je, als dat eens waar was! Vader, moeder!... Wat zullen ze in angst

zitten! Zouden Kees en hij al gemist worden? Iedereen zal hen zoeken en niemand zal ze vinden, en . . . en . . . als de school weer begint . . . zouden . . . zouden ze dan nog . . . leven? Kan een mens zolang zonder eten en drinken? . . . Het angstzweet breekt hem uit. O, o, wat hebben ze gedaan! Wat zijn ze dom geweest! . . .

En dat alleen omdat hij . . . Ja, dat is waar ook, waar is zijn boek gebleven? Dat heeft-ie van schrik laten vallen. Dat ligt natuurlijk ergens op de grond . . . Daar is misschien wel op getrapt. Dan zal het er wel mooi uitzien . . .

O, als hij maar uit dat nare, donkere hok komt, dan zal hij wel een nieuw boek kopen. Uit zijn spaarpot zal hij het betalen . . .

Als, ja, als . . .

„Tom,” klinkt het weer naast hem, „Tom, da-dat heb ik . . . je no-nog niet eens verteld . . .”

Even is het stil, dan komt er snikkend:

„Ik . . . heb meesters . . . pijp gebroken . . . Toen die voetstappen kwamen, toen schrok ik zo . . . Toen viel die pijp . . . o, wat zal meester boos zijn . . .”

Ontzet luistert Tom naar zijn vriendje . . . Wat een dag! Eerst dat met boer Haverman. Het was zijn schuld geweest, dat Kees klappen opliep . . . En die had hem nog wel gewaarschuwd . . . Laf eigenlijk, dat-ie zelf die klomp niet terugbracht . . .

Toen had hij meneer Riemstra bekogeld. En nu . . . opgesloten! . . . Ook zijn schuld . . . En dan, om de ellende vol te maken, meesters prachtige pijp gebroken.

Tom snapt wel, dat hij daaraan net zoveel schuld heeft als zijn vriend.

„Hoe kwam dat? Waar had je die pijp dan vandaan gehaald, jô?”

„Hij lag op tafel, in de klas . . . Meester had hem vergeten mee te nemen . . . Ik deed heel voorzichtig, ik heb er alleen naar willen kijken. Maar toen ik die voet-

stappen hoorde . . . O Tom, ik schrok zo! Ik . . . ik kon het niet helpen . . . Toen liet ik hem vallen . . .”

’t Is weer stil in het berghok. Buiten raast de wind . . . Het zolderraam kleppert en piept in zijn scharnieren . . . De wilgen langs het slootje, aan de achterkant van de school, kraken . . .

„Zullen we eens roepen, Kees? Misschien komt er iemand langs die ons hoort. Je kunt nooit weten! Ik tel tot drie, en dan roepen we allebei hard: hallo! Goed?”

„Goed,” zegt Kees.

„Vooruit dan, daar gaat-ie! Let op hoor! Eén, twee, drie.”

„Hallo!” schreeuwen de beide jongens, en nog eens: „Halloooo!!!” . . . Dan is het stil. Ze luisteren, gespannen . . . Zou iemand het gehoord hebben?

Ze wachten, en luisteren scherp . . .

Maar het blijft stil, heel stil. Geen geluid van stemmen, geen naderende voetstappen. Niets!

„Het helpt niets, dat schreeuwen,” zegt Kees verdrietig, „als we roepen, loopt er natuurlijk net niemand langs . . . Maar zeg, we kunnen veel beter gaan zingen. Een liedje duurt veel langer dan een keertje „hallo” roepen. Zullen we ’t doen? Als ze ons zoeken, komen ze wel op ’t geluid af.”

Tom en Kees zingen. Stuk voor stuk zingen ze alle liederen, die ze op school geleerd hebben.

Eerst allemaal Kerstliederen, dan andere.

„Wil toch nooit vergeten, God verlaat u niet,” zingen de jongens.

Zou iemand het horen? Eén in elk geval . . .

„God verlaat u niet!” . . . De jongens weten het. De Heere ziet hen. Hij is bij hen, en slaat ze in liefde gade. Ondanks hun zonden. Ondanks al het verkeerde, dat ze vandaag allemaal hebben gedaan. Ze weten het wel, ze hebben dingen gedaan, waarmee ze tegen de Heere gezondigd hebben . . . Ze hebben berouw! Te laat! . . .

Te laat? Nee! Nooit te laat! De jongens weten het zeker. De Heere wil hen altijd horen. Ze mogen altijd tot Hem komen. Ook . . . nu! . . . nu ze zo ondeugend zijn geweest.

„Heere,” bidt Kees stilletjes, als ze moe van het zingen, ophouden, „Heere, wil Gij ons helpen, enne, wil Gij ons vergeven, dat we verkeerd gedaan hebben, en we hebben er zo'n spijt van, en . . . wil U alstublieft maken dat we er uit komen, om Jezus' wil, enne . . . ik zal heus aan meester vertellen, dat ik zijn pijp gebroken heb . . . amen . . .”

Weer is het stil, maar nu zijn ze niet meer zó erg bang. 't Is net, of er door het zingen rust gekomen is in hun angstige harten.

„Bonnnnggg,” galmt de torenklok.

Hoe laat zou dat zijn? Ze weten het niet, maar vast wel half acht, denken ze. Anders zitten ze om deze tijd thuis, bij de warme kachel. Bij vader en moeder in de gezellige huiskamer . . . En nu . . . nu zitten ze hier, rillend van kou naast elkaar in dat kille, donkere berghok . . .

Buiten loeit de wind, en jaagt de sneeuw op hopen. Op sommige plekken ligt de sneeuw wel een meter dik opgewaaid . . .

Stil en verlaten ligt de dorpsstraat. Niemand waagt zich buiten, tenzij het beslist noodzakelijk is. Achter lichtende vensters zitten mensen bij de snorrende kachel en luisteren naar het gieren van de wind. En niemand weet het . . . Niemand! Alleen . . . de Heere in de Hemel. Hij ziet wel die twee kleine jongens in dat donkere hok, die met de armen om elkaar heen geslagen van vermoeidheid inslapen op de harde, koude grond . . .

Zulke rakkers!

„Nou Willemse, dan ga ik maar, man! Nog wel bedankt!”

„Bedankt, waarvoor? Ik kan jou net zo goed bedanken. We hebben dat zaakje immers samen opgeknapt? En daarbij komt nog, dat jij hem het eerst op 't spoor was . . .”

„Nou ja, in ieder geval dan bedankt voor de assistentie, en tot ziens dan maar weer, hè?”

„Ja, tot ziens. Als het zaakje voorkomt, zul je er ook wel aan te pas moeten komen, dus dan zie ik je volgende week wel weer een keertje verschijnen. Nou Rijnders, de groeten thuis!”

Beide mannen drukken elkaar de hand.

„Je hebt nog een aardig tochtje voor de boeg, ouwe jongen,” zegt veldwachter Willemse, als hij de voordeur openmaakt om zijn collega uit te laten.

„O,” lacht Rijnders, „daar zie ik niet tegenop. Zo'n uurtje wandelen doet een oud mens goed.”

„Ja, maar niet in zo'n sneeuwstorm. Ik zou niet graag met je ruilen. Ik kruip gauw weer achter de warme kachel. Tabé hoor!”

Met een bons valt de deur in 't slot.

Veldwachter Rijnders heeft de wind pal tegen. Of wind, zeg maar liever storm! De sneeuw striemt hem in zijn gezicht. Hij knijpt zijn ogen tot spleetjes. Verdraaid nog an toe, je kunt geen vijf meter voor je uitzien.

Hij schuift z'n uniformpet wat naar voren. Zo, nu beschermt de klep z'n ogen een beetje. Wat een weer! 't Is maar goed, dat ze vandaag een goeie vangst hebben gedaan, anders raakte hij nog uit zijn humeur.

Hoor die wind eens te keer gaan! Rijnders slaat zijn gehandschoende handen met kracht tegen elkaar. Verbazend, zo koud als het is. 't Vriest zeker wel een graad of zeven. Zal die jongen van 'm wel prettig vinden . . . Sleetje rijden . . . spiegelgladde baantjes trekken . . . schaatsenrijden . . .

Tja, voor die jongens zit er een hoop pret aan vast. Dat z'n oude vader dit weer niet prettig vindt, zal Keesje niet zo veel kunnen schelen. Oud? Nee, oud is hij nog lang niet. Maar dat neemt niet weg, dat-ie de vreugde van z'n zoontje over een strenge winter toch niet kan delen . . .

De veldwachter stapt stevig door. Toch is het zaak, om goed op te letten, waar je stapt. De weg zit vol kuilen, waardoor je lelijk je enkel kunt verstuiken, als je in één daarvan trapt. Op sommige plaatsen, waar de sneeuw is opgewaaid, zakt hij er tot z'n kuit in . . .

't Is stil op de weg. Alleen het huilen van de wind door de kale kruinen der bomen wordt gehoord . . .

Het sneeuwen wordt iets minder. Nu kun je tenminste wat verder voor je uitzien . . .

Hé, wat hoort-ie daar? Rijnders kijkt eens om.

Over de weg nadert een wagen. De wagen zelf ziet hij nog niet, maar wel twee lampen, die aan weerszijden daarvan zijn opgehangen.

„Is dat even een buitenkansje,” denkt hij, „hoef ik tenminste niet langer door de sneeuw te baggeren. Als-ie nou maar ver genoeg gaat, en niet honderd meter verder op één of andere boerderij moet wezen.”

Langzaam nadert de kar. De zware wielen drukken de sneeuw plat, smalle sporen trekkend in het witte dek. De voerman heeft de eenzame figuur op de stille weg

opgemerkt. Vlak bij de veldwachter houdt de wagen stil.

„Ho, bles!”

„Goedenavond,” groet Rijnders, „zou ik misschien een eindje met u mee mogen rijden? Het is geen pretje met dit weer te moeten lopen . . . Hé, bent u het, boer Haverman? Dat treft, zeg. Je moet toch langs Hovings, niet? Kan ik tot zover met u mee?”

„Stap maar op,” zegt Haverman kort.

Erg vriendelijk is hij nooit. Daar staat hij voor bekend.

„Vort, bles!”

Bles trekt. Zijn sterke paardenlijf dampt. Langzaam komt de wagen weer in beweging.

„'n Weertje hè?” probeert de veldwachter een praatje te maken.

Haverman antwoordt niet. Dat ontmoedigt Rijnders niet. Hij is nu eenmaal goed gemutst vanavond, en er moet heel wat gebeuren, wil hij uit z'n humeur raken.

„Ik had al een heel eind door de sneeuw gesukkeld, toen je mij achterop kwam. Het valt niet mee met dit weer langs de weg te moeten zijn.”

„Daar ben je toch veldwachter voor?” valt de boer uit.

Langzaam nadert de kar.

„Als je daar niet eens tegen kunt, had je geen veldwachter moeten worden. Je wordt er toch voor betaald?“

„Haverman,“ lacht Rijnders, „wat ga je weer lekker te keer, man! Natuurlijk word ik er voor betaald, maar daarom mag ik toch wel zeggen dat ik het geen prettig weer vind? Ik kan er wel tegen, vooral met m'n dikke overjas aan, die zit warm genoeg, maar je zult het toch met me eens zijn, dat een mens zich met dit weer achter de warme kachel behaaglijker voelt dan buiten, niet? . . .

Hier, steek maar eens op, en vergeet nou es voor een half uurtje te mopperen.“

Rijnders biedt Haverman een sigaar aan. Zelf rookt hij natuurlijk niet; dat mag niet tijdens de dienst.

Hij kent Haverman wel zo'n beetje; weet precies hoe hij hem aan moet pakken. Het mopperen zit de boer nu eenmaal in het bloed. Dat zal wel nooit veranderen. Een kwade man is het anders niet. Je doet het beste je van zijn gepruttel niets aan te trekken, en hem vriendelijk te behandelen.

Trouwens, met vriendelijkheid bereik je toch altijd meer, dan met ruw optreden.

„Tja, Haverman, wij hopen dat de winter weer gauw achter de rug is, en die jongens van ons zouden willen, dat het 't hele jaar door winter bleef. 't Is maar goed, dat de mensen hun zin daarin niet krijgen, anders vvoor en dooide het tegelijk, als dat ging tenminste . . .

Je had die jongen van mij vanochtend moeten zien! Toen-ie zag, dat het sneeuwde, voerde hij een ware Indianendans uit, midden in de kamer. „Vader,“ schreeuwde-ie, „als u buiten komt straks, zal ik u es inzepen.“ Moet je nagaan, de zoon van de veldwachter! Is jouw zoon ook zo'n halve wilde, Haverman?“

Boer Haverman schuift z'n sigaar van zijn linker naar zijn rechter mondhoek.

„Hm, mijn zoon? Nou, dat is ook een wilde, maar

die heeft tenminste nog een beetje fatsoen, zie je. Dat kan ik van jouw zoon niet zeggen!"

„Nou, Haverman, nou bak je ze toch wel een beetje bruin, man. Kees is een wildebras, maar verder, nee, onfatsoenlijk kun je hem zeker niet noemen!"

„O nee?" Boer Haverman zwaait woest met z'n linkerhand door de lucht, alsof hij een onzichtbare vijand de kop wil verpletteren.

„Noem jij het dan fatsoenlijk, als-ie oudere mensen met sneeuwballen bekogelt en ze de hoed van het hoofd gooit? Noem jij dat netjes? Dan heb je een eigenaardige opvatting van manieren, Rijnders?"

„Zoveel heb ik hem nog nooit achter elkaar horen spreken," denkt de veldwachter. „Heeft Kees dat werkelijk gedaan?" vraagt hij. „Heb jij dat gezien, Haverman?"

„Gezien?" stuift de boer op, „man, hij heeft mij gegooid. Maar hij heeft er van gelust hoor, dat kan ik je verzekeren. Ik heb hem een paar flinke draaien om z'n oren gegeven."

„Nou, die heeft-ie dan ook wel verdiend. Ik begrijp het niet. Vanmorgen, voor hij de deur uitging, beloofde hij me nog niet op oudere mensen te zullen gooien. En wat Kees belooft, komt hij doorgaans na."

„Dat heb ik gemerkt," meesmuilt de boer.

De veldwachter schudt zijn hoofd. Dat valt hem nou tegen van Kees.

„Ik zal hem vanavond daarover onder handen nemen, Haverman!"

„Goed hoor, je doet maar. Hier ben je er. Je moest toch bij Hovings zijn, niet? Ho, bles!"

De wagen staat stil.

„Haverman, ik dank je vriendelijk. Goedenavond, de groeten thuis."

De veldwachter springt van de bok op de grond. Hè, wat is-ie stijf geworden van dat zitten.

Haverman klapt met de zweep. „Vort bles!” Moeizaam zet de wagen zich in beweging.

Rijnders kijkt hem na, tot hij in de duisternis is verdwenen. Een glimlach speelt hem om de lippen.

„Eigenaardige man toch,” mompelt hij. Dan stapt hij over het besneeuwde erf naar het woonhuis.

„Goed volk,” roept hij, terwijl hij door de achterdeur naar binnen stapt. De kamerdeur wordt geopend; boer Hovings kijkt om de hoek.

„Ha, veldwachter, goed nieuws?” vraagt hij nieuwsgierig, als hij Rijnders herkent.

„Ja Hovings, goed nieuws. Mag ik even binnenkomen?”

„Natuurlijk man, natuurlijk, kom er in. Een bakje koffie? Ja, neem die stoel maar. Een hele tippel hè, van Bosdorp hierheen.”

„Ja, dat is het zeker, maar ik heb dat hele stuk vanavond niet gelopen hoor! Halverwege kwam Haverman me achterop, en met hem ben ik tot hier meegereden.”

„Asjeblieft Rijnders, drink maar gauw op,” zegt vrouw Hovings, en zet een dampende kop koffie voor hem op tafel.

„Dat is gauwer gezegd dan gedaan,” lacht deze, „ik zal jullie maar eerst in 't kort vertellen wat voor jullie belangrijk is, dan wordt de koffie intussen wat minder heet.”

Boer Hovings en zijn vrouw schuiven hun stoelen wat dichtter bij en spitsen hun oren. Ze willen geen woord missen.

„Nou,” begint de veldwachter, „zodra ik hier met die Driekus had gesproken, stelde ik me in verbinding met mijn collega Willemse, in Bosdorp. Ik gaf hem de beschrijving van de man, die we zochten, zoals ik die

van Driekus had gehoord. Willemse wist dadelijk, wie er bedoeld werd. Het bleek, dat die man niet minder dan zeven keer veroordeeld was wegens diefstal. Maar ja, hoe hem te vinden? We zijn begonnen met in het café te informeren, waar die Zwarte Gerrit, zo noemen ze hem daar, volgens Willemse geregeld kwam. Daar was-ie niet. Wel konden ze ons daar z'n adres geven. Maar ook daar bleek hij niet thuis te zijn . . ."

„Hij hield zich natuurlijk niet thuis!” valt vrouw Hovings de veldwachter verontwaardigd in de rede.

„Nee,” lacht Rijnders, „luister maar verder. We waren alweer op de terugweg, toen Willemse plotseling verbaasd bleef stilstaan. Er kwam een grote vent recht op ons afstappen. Ik herkende hem direct volgens de beschrijving van Driekus als Zwarte Gerrit. Vlak voor ons hield-ie stil. „Treff dat effe,” lachte hij, „ik most u juist hebben, veldwachter!”

Mijn collega was intussen van zijn verbazing gekomen. „Zo,” zei hij, „dat treft zeker, Gerrit, wij zoeken jou namelijk ook.” En voordat die vent er erg in had, had-ie de handboeien om. Toen-ie eenmaal geknipt was, was hij zo gedwee als een lammetje. Naderhand bleek, waarom hij geen tegenstand geboden had. Want wat denk je dat hij zei, zodra we binnen waren?”

„Dat-ie niks gestolen had,” raadt vrouw Hovings.

„Mis,” lacht Rijnders, „zodra we binnen waren zei hij tegen mij: „Veldwachter, in m'n linker jaszak zit een pakkie, dat ik gevonden heb; ik was net op weg om het hier naar toe te brengen.”

„Wat een vent,” gromt de boer verontwaardigd.

„Ja mensen.” Het gezicht van de veldwachter staat ernstig. „Als een mens eenmaal het pad van de misdaad heeft betreden, neemt-ie het met de waarheid niet zo nauw.

Toch had ik medelijden met die Zwarte Gerrit. Hij stond daar zo zielig, toen hij merkte, dat hij in de val zat. Een brok ellende.

Weet je, wij hadden ouders die ons verzorgden en met liefde omringden. Dat heeft die Gerrit nooit gekend. Van zijn jeugd af aan heeft het hem steeds aan liefde ontbroken. Niemand, die zich over hem wilde ontfermen . . . Alleen de Heere Jezus, maar dat heeft niemand hem ooit verteld. Toen ik hem even alleen sprak, bleek het, dat hij nog nooit anders van God gehoord had, dan hier of daar in een ruwe vloek . . . dat is erg, mensen . . . heel erg . . .”

Even is het stil in de grote kamer. Dan vervolgt de veldwachter: „Hij viel al gauw door de mand. Hij versprak zich tijdens het verhoor herhaaldelijk, en tenslotte kon hij niet verder ontkennen. Hij had de diefstal gepleegd. In het pakje, dat ik uit z'n jaszak haalde, bleek het gestolene te zitten. Hij had er nog nergens een koper voor kunnen vinden. Ten einde raad besloot hij toen het pakje bij Willemse te brengen, en net te doen of hij het ergens op de weg gevonden had. Dat was brutaal, hè? Ja, die Gerrit . . . Hij dacht natuurlijk: als de eigenaar z'n spulletjes komt halen, zit er voor mij misschien nog wel een beloning aan. Het was natuurlijk dom van hem om zo te denken, want hij staat in het hele dorp bekend als iemand, die nou niet direct naar het politiebureau rent, als hij wat gevonden heeft . . .

Maar, zoals ik al zei, hij was ten einde raad en zat bovendien tot over z'n oren in de schuld . . .”

De veldwachter zwijgt.

„En heb je onze spulletjes nou meteen meegenomen, Rijnders?” vraagt vrouw Hovings.

„Nee,” zegt de veldwachter, „dat heb ik niet! Maar daar hoeft je niet zo verschrikt om te kijken, hoor. Jullie krijgen alles terug. Alleen zul je moeten wachten, tot het zaakje achter de rug is . . .

Nou mensen, ik stap maar eens op."

Boer Hovings laat Rijnders uit.

"Als veldwachter maak je toch een hoop ellende mee," zegt hij.

"Hoe bedoel je?" vraagt de veldwachter verwonderd.

"Nou, ik bedoel dat geval met die Gerrit . . . zo'n ruwe bonk . . . en tenslotte niets anders dan een brok ellende . . . een schaap zonder herder. Zonder Goede Herder tenminste."

"Ja Hovings," het gezicht van de veldwachter staat ernstig. "Ik houd van mijn werk. Maar je kunt me geloven als ik je zeg, dat mijn hart vaak schrijnt bij het zien van al het leed dat de mensen elkaar en zichzelf aandoen; en als veldwachter maak je zo dagelijks heel wat mee, dat kan ik je verzekeren. We moeten maar veel voor ze bidden, Hovings. Bidden, of God ze wil leren van de Heere Jezus te houden, die toch op aarde is gekomen, om zondaren zalig te maken . . ."

De boer knikt. "Ja," zegt hij, "dat moeten we doen, Rijnders, bidden voor alle mensen . . ."

Dan nemen ze afscheid. De boer grendelt de deur. Vanavond komt er toch niemand meer . . .

Buiten is het veranderd. Het sneeuwt niet meer. De lucht is helder. Het is nu lichter ook. De maan werpt haar zilveren schijnsel over de witte wereld . . .

"Zo," broemt Rijnders, "nu maar vlug op huis aan. Ze zullen niet weten, waar ik blijf . . . Misschien heb ik vanavond nog gelegenheid een rapport te schrijven . . ."

Hij neemt grote stappen. Hè, 't is nu heel wat aangenamer buiten. De wind is gaan liggen, dat kun je goed merken.

"Ziezo, daar zijn we weer!" De veldwachter stampet de sneeuw van zijn schoenen op de rooster voor de deur, dan stapt hij de gang in.

Hé, hij gelooft, dat er visite is. Die stem . . . ja, natuurlijk, dat is De Vries, de vader van Kees z'n vriend.

Als Rijnders zich van jas en pet heeft ontdaan, stapt hij de kamer in.

„Goedenavond”, groet hij lachend, maar de lach besterft hem op de lippen.

„Hè, wat is dat? Tranen? Wat is hier aan de hand?”

Verbaasd kijkt hij rond. Mevrouw De Vries en zijn vrouw zitten met roodbehuilde ogen naast elkaar op de divan.

Meneer De Vries zit in een leunstoel bij de haard. Die kijkt ook al zo ernstig.

„Nou,” vraagt Rijnders ongeduldig, „krijg ik nog antwoord? Of is het soms een geheimpje tussen jullie drieën? Ik vind, dat jullie nu maar es gauw moeten vertellen, wat er precies aan de hand is. Jullie zijn zo in de war, dat je mij niet eens binnen hebt horen komen . . .”

„Ja, Rijnders,” meneer De Vries staat op, „we zijn ook in de war . . . Weet je, de jongens . . . zie je . . .”

Rijnders schrikt. „De jongens? Is er iets met ze gebeurd? . . . Ze . . . ze zijn toch niet door het ijs gezakt? . . . Zeg es . . . ze zijn toch niet . . .?”

De beide moeders barsten weer in snikken uit.

„Dat is het juist, Rijnders, we weten het niet! . . . Ze zijn vanmiddag thuis gekomen uit school, hebben hun boterham gegeten en zijn er toen samen op uit getrokken . . . Daarna zijn ze niet meer thuis geweest . . .”

„En blijven jullie hier dan maar rustig met je handen in je schoot zitten wachten, tot ze misschien uit eigen beweging weer terug komen?

Ze . . .”

„Kalm nou, Rijnders,” sust meneer De Vries, „natuurlijk doen we dat niet! We hebben overal gezocht, overal gevraagd, iedereen aangeklampt, die we tegenkwamen, maar niemand die ons inlichtingen

omtrent de jongens kon geven . . . Alleen vrouw Akker-
man. Daar hebben ze samen een gewond vogeltje ge-
bracht, dat ze op de weg hadden gevonden. Weet jij,
wat we verder moeten doen?"

Rijnders denkt na. Eensklaps verheldert zijn ge-
zicht . . . Hij slaat met zijn vlakke hand op de tafel,
zodat de kopjes rinkelen. „Wel verdraaid,” mompelt
hij, „als dat eens waar is . . . zulke apen . . . zouden ze
werkelijk? . . .”

Met één stap is hij bij de deur.

„Wachten jullie maar rustig af, ik ben zó terug,”
zegt hij.

Dan rent hij zonder jas en pet de deur uit. Met een
harde slag valt de deur achter hem in 't slot . . .

Niemand wist het?

Hoe lang ze geslapen hebben?

Kees weet het niet. Hij is wakker geworden door het slaan van de schooldeur.

Met een ruk zit hij overeind. Hè, waar is hij? . . . Wat is dat? . . .

Stap, stap, stap, stap!

Plotseling is hij klaar wakker. Hij weet het weer! Ze zijn stiekem de school binnengeslopen, Tom en hij . . . Nu zitten ze in het berghok. Opgesloten! . . .

Stap, stap, stap . . .

„Tom, hoor je dat? . . . Er komt weer iemand aan.”

„Ja jô, ik hoor het,” fluistert Tom terug. Hij is ook wakker geschrokken door het slaan van de schooldeur.

Gespannen luisteren de jongens. Ze zijn van de grond opgestaan. O, wat zijn ze stijf geworden van het liggen op die harde vloer . . .

Hol klinkt het geluid van naderende voetstappen. Hè, wat klinkt dat door die gang. De jongens houden onwillekeurig hun adem in. Hun harten bonzen van opwinding. Wie komt daar nader? Wie?!

Zou het meneer Riemstra zijn? Wie anders? Als hij het is, zullen ze straf krijgen. Als hij ze uit hun gevangenis verlost heeft, zal er wat zwaaien.

Maar de jongens weten het, ze hebben het verdiend. En liever straf, dan opgesloten zitten in dat nare, donkere berghok. Als het nu meneer Riemstra maar is . . . Het kan ook nog iemand anders zijn, die nadert. Zeker weten ze het niet. Daarom durven ze geen kik te geven.

Wild bonzen hun harten. Ze hopen maar, dat het

meneer Riemstra is, en dat hij hen ontdekt! Al moeten ze duizend strafregels schrijven!

Langzaam komen de stappen nader. Nu zijn ze vlak bij de deur! . . . Ze houden stil! . . .

„Zullen we roepen, Tom?” fluistert Kees zenuwachtig.

„Wacht nog even, jô, je kunt nooit weten . . .”

Ze wachten nog even, en dan . . . Een sleutel wordt in het slot gestoken en omgedraaid.

„Klik” . . . Langzaam gaat de deur open . . . en met knipperende ogen tegen het felle licht, dat door de open deur naar binnen straalt, staan de jongens tegenover meneer Riemstra.

Streng kijkt hij hen aan. Hij heeft nu geen pijp in de mond, zoals anders. Zijn pijp is stuk. Dat heeft een kleine, domme jongen gedaan!

O, Kees krimpt ineen van schrik en schaamte. Nu hij zo vlak voor meester staat, is hij toch wel bang. Wat zal hij wel zeggen?

Maar meester zegt nog niets! Hij kijkt maar naar die twee deugnieten. Wat zien ze er uit! Verschrikkelijk! . . . Behuilde gezichten, zwart van het stof, waarin de tranen witte sporen hebben getrokken . . .

En dan die Kees! Dat is helemaal bar. Bloed aan z'n hand, bloed aan z'n jas, en bloedstrepen over z'n gezicht. Met z'n bebloede hand heeft hij z'n tranen weggeveegd, met het gevolg, dat hij er uitziet, als een getatoeëerde roodhuid. Langzaam komen de jongens nader en blijven verlegen staan draaien.

Waarom zegt meneer Riemstra nou niks? . . .

't Blijft stil! O zo stil . . .

De jongens krijgen het er benauwd van. Waarom geeft meester nou geen standje? Dat hebben ze verdiend. Daar hebben ze ook op

gerekend! . . . Ze zijn toch de school binnengeklommen en o, ze hebben nog zoveel meer kattenkwaad uitgehaald.

„Hm,” meester kucht eens. Hij kijkt naar de scherven van de gebroken flessen in het berghok.

Kijk, daar ligt een boek op de grond, tussen de scherven. Het lijkt warempel wel een boek uit de schoolbibliotheek! Maar 't is smerig en verfrommeld. Het ziet er uit, alsof iemand erop heeft getrapt.

Meester raapt het op. Dan sluit hij de deur. De ravage in het berghok ruimt de werkster wel op.

„Zo jongens, ga nu maar eens mee,” zegt hij dan . . .

Achter meneer Riemstra lopen de jongens de gang door. De sleutel van het berghok hangt meester aan de spijker onder de klok, dat is zijn vaste plaats. Dan schakelt hij het licht uit. Zo, nu kan er geen lichtje meer branden in de school . . .

En nu naar buiten. Met een bons valt de zware schooldeur achter hen in 't slot. Die bons hebben de jongens vandaag al meer gehoord. Dan kropen ze dicht bij elkaar in het donker en hielden hun adem in van angst.

Maar nu, nu klinkt die zware bons hun als muziek in de oren . . .

Achter de meester aan stappen de jongens door de sneeuw. Het heeft opgehouden te sneeuwen, merken ze. De wind is gaan liggen.

't Is stil nu, buiten. Strak koepelt de donkere vrieshemel boven het stille dorp. De maan werpt haar zilveren schijnsel over de wit besneeuwde daken, geholpen door ontelbare sterren. Prachtig is 't nu buiten . . . Alles ademt vrede.

Toch letten de jongens er niet op. Hun gedachten bepalen zich tot iets anders. Waar gaan ze heen?

Meneer Riemstra stapt maar door en zegt niets, hij kijkt niet eens naar hen om . . .

Dan weten ze het plotseling, allebei, Kees en Tom. Ze schrikken ervan! Ze gaan naar meesters huis! O, maar mogen ze dan niet naar vader en moeder? Begrijpt meester dan niet, hoe ongerust die zullen zijn?

Misschien hebben ze al de hele middag naar hen lopen zoeken. Trekt meester zich daar dan niets van aan? . . .

Het schijnt van niet! Meneer Riemstra stapt rustig verder, tot ze zijn huis hebben bereikt. Voor de deur houdt hij stil en haalt de sleutel uit zijn zak.

„Ga maar mee, jongens,” zegt hij, als hij de deur heeft geopend.

Verlegen stappen de jongens naar binnen. Nu pas voelen ze, hoe door en door verkleumd ze zijn, nu de warmte van het huis hen tegemoet komt.

En nu merken ze ook, dat het etensuur verstreken is. Hun magen knorren.

Hoe lang zouden ze daar wel gezeten hebben? . . .

Meester gaat hen voor naar zijn studeerkamer. En dan . . . dan kijken ze met verbazing naar de grote Friese klok in meesters kamer. Is dat waar? Ze kunnen hun ogen haast niet geloven. Is het werkelijk pas vijf voor acht?

't Is alsof ze uren en uren in dat hok hebben doorgebracht . . . Wat lijkt het al lang geleden dat ze in de school zaten, Tom met zijn mooie boek, en Kees, die zich zat te vervelen . . .

Als ze van hun verbazing bekomen zijn, bedenken de jongens, dat hun ouders toch wel in ongerustheid zullen verkeren. Ze kijken meneer Riemstra aan. Die zegt maar niets!

Maar vader . . . en moeder? . . . Die moeten toch weten dat ze . . . terecht zijn? . . .

Denkt meester daar dan helemaal niet aan?

En dan barst Kees in snikken uit en ook de lippen van Tom beginnen verdacht te trillen. Zachtjes trekt meneer Riemstra de jongens naar zich toe. Hij heeft toch medelijden met de deugnieten, maar ze hebben hun straf verdiend, eerlijk is eerlijk.

„Kom jongens, droog je tranen maar,” zegt hij zacht. Hij begrijpt wel waarom ze huilen.

„Jullie ouders weten, dat jullie hier zijn.”

„Wat?!” Kees vergeet van schrik verder te huilen. Hoe kan dat nou? Meester heeft toch niet opgebeld? Ook Tom kijkt verbaasd. Maakt meester een grapje?

Meneer Riemstra ziet aan hun verwonderde gezichten wel, dat ze er niets van begrijpen. Ze kijken hem zo ongelovig aan.

„Luister, jongens,” zegt hij, „toen jullie door het raam van de school naar binnen klommen, hebben jullie niet gemerkt dat de veldwachter, jouw vader Kees, jullie van uit de verte gadesloeg. Hij was ontzettend boos toen hij zag, wat jullie deden en besloot jullie eens een lesje te geven. Nota bene, de zoon van de veldwachter, die voor inbreker speelt. Hij was van plan mij te waarschuwen, en mij te vragen of ik in dit geval jullie eens onderhanden wilde nemen. Maar op weg naar mijn huis kwam boer Hovings hem achterop rennen, en die vroeg je vader even mee te gaan. Jullie weten wel, dat er laatst bij boer Hovings een kistje met sieraden gestolen is? Nu meende Hovings een spoor van de dief te hebben ontdekt, en daarom is je vader mee. Hij is jullie toen helemaal vergeten. Hij werd langer opgehouden dan hij dacht, en kwam pas om half acht vanavond thuis.

Daar vond hij je moeder in grote ongerustheid, en bovendien jouw ouders, Tom. Ze wisten zich geen raad. Toen jullie gemist werden, hebben ze overal gezocht. Maar ze vonden jullie natuurlijk nergens. Wie had nu

gedacht, dat jullie in de school zouden zitten? Ze dachten op 't laatst, dat jullie je misschien op het ijs gewaagd hadden, en daardoor gezakt en verdronken waren.

Toen ze hem dat allemaal vertelden, herinnerde de veldwachter zich ineens, dat hij jullie de school had zien binnenklimmen. Hij is toen zo hard z'n benen hem konden dragen hier naar toe gerend.

Toen hij me alles verteld had, ging me een licht op! Ik had vanochtend in de haast vergeten m'n pijp mee te nemen naar huis, en ging die later op de dag halen. In de school gekomen zag ik, dat de sleutel van het berghok niet op z'n gewone plaats onder de klok hing, maar in het slot stak. Ik draaide toen de deur op slot, omdat ik dacht dat de werkster dat vergeten had, iets wat haar voorzover ik weet, nog nooit eerder is gebeurd.

Zonder het dus te weten, heb ik jullie opgesloten . . .

Jongens, jongens, jullie hebben lelijke dingen gedaan vandaag. Het valt me van jullie tegen . . . Vooral van jou Kees! Je vader heb je vandaag ook verdriet aangedaan. Vanochtend voor je naar school ging, beloofde je hem nog, niet op oudere mensen te gooien met sneeuwballen. Vanavond reed je vader een eindje met boer Haverman mee; die vertelde hem, dat jij hem z'n hoed van het hoofd had gegooid."

Tom krijgt een kleur. Hij trekt zenuwachtig met zijn mond.

„Meneer,” fluistert hij.

„Zeg het eens, Tom.”

„Meneer, Kees heeft niet gegooid . . . dat heb ik gedaan!”

Hij durft meester niet aan te kijken.

„Zo,” meester kijkt streng, „en heb je daar je vriend voor op laten draaien? Ik heb gehoord, dat Kees een paar geduchte klappen in ontvangst heeft moeten nemen . . . Dat valt me van je tegen, Tom. Ik dacht

dat jij een flinke jongen was, die de gevolgen van zijn streken zelf durft te dragen . . .

Dat boek, Tom, dat is zeker ook jouw werk, hè? Ik zag dat je het vanmorgen van Kees kreeg. Kijk eens, hoe het er uit ziet! Helemaal bedorven!"

Ja, dat boek, daar is nou juist al die narigheid door ontstaan. Gek eigenlijk. Door zo'n mooi boek.

Ach nee, natuurlijk niet, het komt niet door dat boek, het komt door hun ongehoorzaamheid, dáár zit het 'em!

En dan gaat Tom vertellen. Eerst hakkelend, dan al vlotter. Het lucht hem op! Hij vertelt alles. Van zijn boek, dat hij kreeg op het eind van de ochtend, van zijn plannetje, van hun inbreken, van . . . ja, van alles wat ze die dag hebben uitgevoerd.

Meester luistert, en kijkt de jongens om de beurt aan. Hij rookt een pijp, een andere pijp, niet die mooie met het zeilschip, want die is stuk. Gebroken door een kleine, domme jongen! . . .

Kees ziet de drie stukken liggen, waarin de pijp is gebroken. Daar . . . op de schoorsteen, naast die grote vaas. Hij moet er steeds naar kijken. Zijn hart gaat weer bonzen: dat heb jij gedaan, jouw schuld . . . O, maar hij zal het zeggen aan meester, hij zal het heus zeggen . . . Hij heeft het immers aan de Heere beloofd? . . .

Als Tom uitverteld is, is het stil in de grote kamer. Alleen het rustige tikken van de grote, Friese klok wordt gehoord. En . . . het bonzen van Kees z'n hart, of verbeeldt hij zich dat?

„Jongens,“ zegt meneer Riemstra dan, „ik hoop, dat jullie vandaag geleerd hebben om nooit weer iets te doen, wat een ander niet zien mag. Want al had de veldwachter jullie niet gezien, Eén is er, die alles ziet, dat weten jullie toch wel, hè?“ De jongens knikken van ja.

„Wees maar blij, dat de veldwachter

jullie wèl heeft gezien. Anders had het wel eens kunnen gebeuren, dat jullie een paar dagen opgesloten hadden gezeten, voordat je werd ontdekt. En ik stel me voor, dat zoiets niet prettig is, zonder eten en drinken in zo'n donker hok . . .”

Meester zwijgt. Het is weer stil, heel stil.

Kees schuift onrustig met zijn rechtervoet heen en weer. Nu moet hij het zeggen . . . dat erge . . . Hij durft het haast niet . . . Wat zal meester wel zeggen, als-ie weet dat hij . . . Zal hij boos worden? Natuurlijk, zo'n prachtige pijp! Reken maar dat het een dure was! Wat is dat toch moeilijk, om het te zeggen! . . .

Maar het moet! Hij heeft het beloofd . . .

En dan . . . Heel stil is het in de kamer. Alleen Kees' stem wordt gehoord, en het tikken van de grote klok . . .

Kees' stem trilt. Hij kan met moeite zijn tranen bedwingen. Alles vertelt hij. Van zijn vreugde, dat hij meesters mooie pijp eens van dichtbij kon bekijken. Van zijn angst voor ontdekking, en de overhaaste vlucht, waardoor hij de pijp liet vallen . . . Die mooie pijp van meester . . .

Onder het vertellen kijkt Kees meneer Riemstra eens aan. O, wat kijkt die nu bedroefd. Valt hij hem zó tegen? Ja, natuurlijk. Meneer Riemstra luistert en blaast kleine rookwolkjes voor zich uit . . .

Als Kees uitverteld is, voelt hij zich toch opgelucht. Zo, nu weet meneer het . . . nu krijgt hij z'n straf.

Stil wachten de jongens. Maar meneer Riemstra blijft in gedachten verdiept voor zich uit zitten staren. Wat duurt dat lang! Het lijkt wel, of meester helemaal vergeten is, dat Kees en Tom bij hem in de kamer zijn.

„Hm, hm,” kucht Kees zenuwachtig.

Maar meester schijnt het niet te horen. Hij kijkt tenminste niet op. O, die stilte, het blijft maar stil. Waarom zegt meneer nu niets? Zijn zwijgen benauwt de

jongens. Hebben ze hem zoveel verdriet gedaan? Zijn ze hem zo erg tegengevallen? . . .

Maar eindelijk, eindelijk zegt hij: „Kees, je straf heb je gehad, jongen, daar in het berghok heb je het benauwd genoeg gehad. En dat jij mijn mooie pijp gebroken hebt, dat dacht ik al. Je staat maar steeds naar de schoorsteen te kijken, waar de brokken liggen . . .

Pak nu allebei maar eens een stoel, ja, neem maar een paar van die leren stoelen, die zitten gemakkelijk. Zo, en kom nu maar eens hier dicht bij mij zitten . . .”

O, wat is Kees blij, wat zingt het nu in hem! Heeft de meester hem heus vergeven? Ja, dat moet wel, want hij kijkt helemaal niet boos . . . O, en hij, Kees, dacht nog wel dat hij straf zou krijgen, nou! Nooit, nóóit weer zal Kees zoiets doen als vandaag, nooit!

Meester steekt zijn pijp weer aan, die uitgegaan is, blaast een paar grote rookwolken de kamer in en zegt: „Ja jongens, het wordt vanavond wel een beetje laat voor jullie, maar dat moet je dan maar als straf rekenen, en óók, wat ik jullie nu ga vertellen.”

Nu, laat opblijven vinden de jongens zo'n straf niet, en vertellen? Niets liever dan dat! Maar voordat meester gelegenheid krijgt met zijn verhaal te beginnen, gebeurt er eerst nog iets anders.

Langzaam gaat de deur van de kamer open, en . . . daar komt mevrouw Riemstra binnen, met een groot presenteerblad in haar handen. En op dat blad staan . . . twee dampende koppen soep en twee bordjes met een paar dikke boterhammen er op. O, wat hebben de jongens een honger, hun magen knorren!

Met begerige ogen kijken ze naar het eten. Zou dat voor hen zijn? Ze hebben vandaag nog geen avondeten gehad, dat kunnen ze voelen.

„Zo,” zegt mevrouw vriendelijk, terwijl ze het blad

„Zo,” zegt mevrouw vriendelijk, terwijl ze het blad op een laag tafeltje zet.

op een laag tafeltje zet, dat vlak bij de jongens staat, „dat is voor jullie. Eet maar lekker op. Jullie zullen wel trek hebben, na je avontuur. Is het niet zo?”

De jongens kleuren, en zeggen verlegen: „Ja mevrouw, dank u wel, mevrouw.”

O, die jongens. Wat smullen ze. Zitten ze hier eigenlijk voor straf? 't Lijkt wel, alsof ze bij de meester op visite zijn. Ze genieten! Met smaak lepelen ze hun soep, en de boterhammen zijn in een ommezentje verdwenen.

„Jij verwent die rakkers maar, vrouw,” lacht meneer. Mevrouw glimlacht tegen de jongens. „Dat loopt wel los hè? Smaakt het, jongens?”

„Ja, mevrouw. Heerlijk, mevrouw.”

Ze zien niet, dat meneer en mevrouw Riemstra elkaar even een knipoogje geven.

Dan gaat mevrouw met het blad, waarop de lege kopjes en bordjes staan, de kamer uit.

Meester klopt zijn pijp uit, en stopt een verse. En dan komt het verhaal . . .

Meneer Riemstra vertelt

„Toen ik ongeveer zo oud was als jullie, jongens, woonde ik met mijn ouders in een klein dorpje, dicht bij de zee; een vissersdorpje. Het was een héél klein dorpje, het bestond slechts uit weinig huizen, rondom een aardig kerkje.

In één van die huisjes woonde ik met mijn ouders. Ons huisje was klein, net als het dorpje, maar het was er o, zo gezellig!

's Winters, als het sneeuwde en de wind gierend om het huis floot, en de torenhaan deed draaien, alsof hij niet wist welke kant hij op moest kijken, dan kropen we dicht bij de kachel, die gezellig snorde.

En als we dan samen zongen, of als vader vertelde van zijn verre reizen, dan waren we gelukkig. Drie gelukkige mensen in een klein huisje, in een klein dorpje, vlak aan de zee.

Toch gebeurde het niet vaak, dat vader vertelde. Niet omdat hij niet wilde, o nee! Hij vertelde dolgraag. Maar mijn vader was haast nooit thuis. Hij was stuurman op de wilde vaart, op een vrachtboot, en was daarom vaak maanden achtereen van huis.

Dan zwierf hij op alle wereldzeeën en stuurde mij prentbriefkaarten uit verre, vreemde landen.

Ik, als jongen, vond dat prachtig, een vader te hebben, die stuurman was op een echt, groot schip. Tjonge, nou! Wat voelde ik mij trots en gelukkig, als ik naast vader door ons dorpje wandelde, als hij eens thuis was

na een verre reis. Vader, in zijn mooie uniform . . .

Als ik groot was geworden, wilde ik ook naar zee, net als vader. Ik hield van de zee. Mijn moeder wist altijd, waar ik te vinden was. Aan het strand, of aan de haven. Daar speelde ik steeds met mijn vriendjes. Zodra ik maar een ogenblik vrij had, zat ik aan het water. Uren kon ik doorbrengen aan de kleine haven van ons dorpje.

Zo'n gezellige drukte was het daar altijd. Vissers, die binnenkwamen, andere die weer weggingen, gerij van wagens, kortom, een drukte van belang. Precies een omgeving, waar ik mij thuisvoelde.

Soms mocht ik een handje helpen bij het laden van de wagens, die de vis kwamen afhalen.

Daar, tussen die stoere kerels van de zee, hoorde ik dan verhalen van hard werken en strijden tegen de elementen.

Die vissers hadden wel een hard leven. Toch schrokken die verhalen mij nooit af.

Integendeel, ik kreeg er de zee des te liever om. Mijn plan stond vast, ik wilde zeeman worden . . .

Vaak ging ik ook aan het strand kijken naar de vissersschepen, die dobberden aan de horizon. Dat vond ik altijd een prachtig gezicht, die eindeloze uitgestrektheid van de zee. Water! Als maar water! En in gedachten fantaseerde ik dan, dat ik groot was, en zelf net als vader, schepen bestuurde naar verre, vreemde landen.

Dat was als het mooi weer was, of als er hoogstens een lichte bries stond. Maar ach, die zee liet zich ook wel eens anders zien dan als een rustig deinende waterwoestijn.

Dan brulde de branding en de storm zweepte de golven op tot torenhoge watermassa's. Dan vloog het schuim van de woedende golven over het strand en was de hemel donker en zwart, en schoten de bliksemstralen door het luchtruim.

Dan werd daar de strijd gestreden tussen de nietige

mens en de woedende elementen. Als de zee zich van die kant liet zien, dan was er angst in de kleine huisjes van ons dorp. Angst voor die wilde zee, angst om hen, die daar, op dat woeste, donkere water, streeden om behoud van schip en leven.

Dan was er ook angst in ons huisje. We luisterden angstig naar het bulderen van de storm. Ik kroop dicht bij moeder en samen baden we, of de Heere God met al die mensen op die grote, donkere zee wilde zijn . . . ook met vader . . .

Zulk noodweer was het ook op 22 December, vaders verjaardag. Gelukkig was vader toen thuis . . . Er stond een zware Noordwester. De regen striemde tegen de ruiten . . .

Van ver klonk het daveren van de branding. Wee hen, die met dit weer nog op zee zaten! In gedachten zag ik ze bezig. Een strijd op leven en dood tegen het water. Ik huiverde!

't Was nu gevaarlijk op zee . . . héél gevaarlijk . . . Maar binnen in ons huisje, daar was het veilig. Daar hadden de wind en het water geen toegang. Daar brandde de kachel en wierp de lamp een zacht schijnsel over de tafel, waar wij omheen zaten, elk met een dampende kop chocolademelk voor ons. Het was feest in ons huisje. Vader thuis, en nog jarig bovendien!

Het kon gerust stormen, vader zat veilig. Buiten hilde de wind, maar wij drieën, wij waren blij, o zo blij!

Niet, dat wij ons om de andere mensen, die wél met dit weer op zee zwalkten, niet bekommerden hoor! O nee! Na het avondeten had vader nog voor ze gebeden, en ook gedankt, dat de Heere hem veilig had thuis gebracht. Ja, vader was veilig. In z'n grote stoel zat hij enigszins achterover geleund zijn pijp te roken. Ja, en wat voor een pijp!

Die pijp was zijn verjaarscadeau. Die had hij die dag van moeder gekregen. Wekenlang had moeder er voor gespaard, want het was een dure pijp. Nou!

Maar ze had het geld bij elkaar gekregen. Heel zuinig was ze geweest. Zo duur als die pijp ook was!

Maar nu zat vader er toch maar uit te roken, en dat was de hoofdzaak. Hij hulde zich in een waar rookgordijn, terwijl hij moeder en mij vertelde van zijn laatste reis.

Met open mond zat ik te luisteren. Dat leek mij heerlijk, zo fijn te zwerven op die wijde, vlakke zee, naar verre, verre landen! . . .

Naar de Eskimo's . . . een kijkje nemen bij de Indianen . . . allerlei vreemde volken leren kennen.

Zo fantaseerde ik maar. Maar dan hoorde ik weer het bulderen van de storm. Hu! Nee, met zulk weer moest je dan veilig met je boot in een haven liggen, of thuis zijn, bij vrouw en kind, net als vader nu . . .

In mijn fantasieën was het altijd mooi weer. Voor storm en rampen was daarin geen plaats.

Zo zat ik te dromen totdat, plotseling! . . . Wat was dat? Daar buiten? Gerén en geschreeuw, wat gebeurde daar?? Wij waren alle drie van onze stoelen opgesprongen . . .

Bleek van angst en schrik keken moeder en ik elkaar aan . . . Hoor, daar was het weer! Mannen probeerden boven de storm uit te schreeuwen, riepen elkaar iets toe. We konden het niet verstaan. De storm ging zo te keer . . .

Zou er soms iets gebeurd zijn op zee? Misschien was het wel de schipper van de reddingsboot met zijn mannen. Wie weet! Met zulk weer zou het geen wonder zijn, als ze er op uit moesten om mensen van een schip in nood te halen. Dappere kerels waren het. Ze wisten dat het zeer gevaarlijk was, op zee met zulk weer. Toch gingen ze, vertrouwend op God, op Hem alleen.

Mijn hart klopte in m'n keel als ik er aan dacht. Met zo'n rank bootje de woedende zee op? Ik rilde!

Vader klopte zijn pijp uit en legde hem op de asbak. Zo'n mooie pijp! Ik zal dat nooit vergeten, jongens, want . . . dat is het laatste dat ik vader heb zien doen . . .

Als ik mijn ogen sluit, dan zie ik hem daar nog staan, mijn grote, sterke vader . . .

Hij trok zijn dikke jekker aan; zei, dat hij eens ging kijken wat er aan de hand was, en stapte naar de deur. Toen hij die open deed, bulderde de wind naar binnen, zodat de lamp boven de tafel heen en weer schommelde, en de schaduwen in de kamer dansten als grote wilde monsters.

Even vulde mijn vaders gestalte de deuropening; toen sloeg met een harde klap de deur achter hem dicht.

Even later drong heel zwak het geluid van zich verwijderende voetstappen tot ons door. Toen was het stil in ons huisje . . . O zo stil . . .

Een benauwende angst maakte zich van mij meester. Het hart bonsde me in de keel. Ik slikte zenuwachtig . . .

Onheilspellend loeide de wind in de schoorsteen en deed mij het bloed in de aderen stollen. Ik kon het wel uitschreeuwen. Vader . . . mijn vader . . . in die zwarte, donkere, gierende storm! In dat noodweer!

Wat ging hij doen? Waarom bleef hij niet bij ons? Bij moeder en mij in de gezellige, warme kamer? Hier was het veilig. Buiten loerde de dood . . .

Dakpannen vlogen door de lucht, werden een eind meegenomen door de wind, en vielen kletterend te pletter tegen de straat . . .

Zo'n dakpan kon vader ook op zijn hoofd krijgen! . . . Het angstzweet brak mij uit . . . Of . . . misschien ging

hij wel mee met de mannen van de reddingsboot . . . dat was nog erger . . . met dat kleine schuitje in de kokende golven . . .

Urenlang zaten we daar, moeder en ik, te wachten . . . op vaders thuiskomst. We wachtten tevergeefs! . . . De tijd verstreek. Vader kwam niet . . .

Vader zou nooit meer terugkomen . . . De schipper van de reddingsboot kwam het ons vertellen . . . Vader was met hem meegelopen naar het strand. Ze kwamen mannen tekort in de boot . . . Vader sprong hen bij. In die donkere nacht trok hij uit met de reddingsboot, om te pogen de in doodsnood verkerende bemanning van een koopvaardijship te redden. De mannen vochten met de golven, waardoor ze telkens weer terug werden gedreven naar het strand . . .

Ze klemden de tanden op elkaar, gaven het niet op . . . De riemen kraakten, hun spieren trilden. Langzaam maar zeker wonnen ze terrein. Meter voor meter vorderden ze. Ze moesten er komen. Er waren mensenlevens mee gemoeid . . .

Zo streden die dappere mannen in die vreselijke nacht. . . . Het lukte! Hun moed en volharding werden beloond, hun stil gebed tijdens hun worsteling verhoord. Alle mensen kwamen behouden aan wal, behalve . . . vader!

Wat de oorzaak was? Niemand wist het . . .

Tijdens de terugtocht door de dolle branding heen, sloeg vader over boord. Sterke handen grepen nog naar hem, maar tevergeefs.

Vader verdween in de donkere nacht, en verdronk . . . ondanks de zwemgordel . . .

Er werd nog naar hem gezocht. Vuurpijlen werden afgeschoten om hem de weg te wijzen . . . Het mocht niet baten.

Langzaam drong het tot mij door: vader . . . dood!!

Een groot verdriet krampte mijn borst samen. Ik

schreeuwde het uit! Het kon toch niet? Het was toch niet waar? . . . Mijn grote, sterke vader? Dood? . . .

O, wat voelde ik me ellendig en ongelukkig, jongens. Mijn moeder zat maar strak voor zich uit te staren. Ze schreide niet. Ze kon het niet verwerken. Het kwam ook zo onverwacht, het deed zo'n pijn . . . Vader, mijn eigen, lieve vader . . . dood! Op de asbak lag zijn pijp nog, zoals hij hem daar had neergelegd, zijn mooie, nieuwe pijp . . .

Die pijp heeft moeder zuinig bewaard, jongens, en op één van mijn verjaardagen, de laatste voor moeders dood, gaf ze hem aan mij. Dat is nu ongeveer vijftien jaar geleden.

Jullie begrijpen wel, dat ik erg zuinig op m'n pijp was. Die prachtige pijp van vader, waar moeder wekenlang zuinig voor gespaard had . . .

Nu begrijpen jullie misschien beter, jongens, wat je gedaan hebt, door stiekem de school binnen te gaan en mijn pijp te breken!"

Nou, of de jongens het begrijpen!

Ze zeggen niets, Tom en Kees. Kunnen niets zeggen. Hun ogen vullen zich met tranen. Beschaamd kijken ze naar de grond. O, ze hebben zo'n spijt . . . Als ze alles van te voren geweten hadden . . .

Even is het stil in de grote kamer. Meester steekt zijn pijp aan, die onder het vertellen is uitgegaan.

Hij staart peinzend voor zich uit. Rustig klinkt het tikken van de grote Friese klok . . .

Kees en Tom zijn nu niet meer bang voor straf, ze zijn bedroefd. Ze hebben iets gedaan, dat met strafregels niet te betalen is. Zelfs met geen duizend! . . .

O, wat zijn ze vandaag slecht geweest. Wat hebben ze meneer Riemstra een verdriet gedaan . . . Wat hebben ze . . . de Heere bedroefd . . .

Dat is nog het aller-allerergste . . .

Meneer Riemstra kijkt hen aan. Hij ziet wel dat ze berouw van hun streken hebben .

„Weet je, jongens,” zegt hij zacht, „over een paar dagen is het weer Kerstfeest, dan herdenken we de komst van de Heere Jezus op deze aarde. Als een klein, hulpeloos kindje lag Hij daar in de kribbe, in de donkere, koude stal. Arm, héél arm . . . om ons rijk te maken. Neergedaald uit de hoge, heerlijke hemel, om op deze aarde te leven en . . . te sterven voor de zonden en ongerechtigheden van grote en kleine mensen.”

Stil luisteren de jongens. O, ze weten het wel, ze hebben het al zo vaak gehoord. Ze houden veel van de Heere Jezus, maar vergeten zo vaak aan Hem te denken, juist wanneer het zo nodig is . . .

Meester trekt peinzend aan zijn pijp. Rooksligten kringelen om zijn hoofd, en stijgen dan langzaam naar het plafond. Meester kijkt ze na.

Alleen het tikken van de klok wordt gehoord in de grote, stille kamer . . .

Vriendelijk schijnt de maan over het witbesneeuwde dorp, dat daar zo vredig ligt onder de strakke hemel. Vrolijke sterren knipogen onophoudelijk naar de witte, stille aarde, daar beneden.

't Is alles rust. Slechts af en toe wordt de stilte verbroken door het kraken van het ijs in de sloten. Het vriest!

Voor het raam van zijn kamertje staat Tom en kijkt uit over de witte daken van het dorp. Prachtig is dat toch. Alles lijkt wel met zilver overgoten . . .

Hij heeft hier een mooi uitzicht. Hun huis is het hoogste van het hele dorp . . . O zeg, hij kan over de daken zelfs het torentje van de kerk zien, zulk helder weer is het . . .

En daar, meer naar links, ja daar dat platte dak, dat

is de school. Tom zucht. Nu niet meer uit angst voor straf, o nee! Met zijn ouders en met meneer Riemstra is alles in orde.

Maar hij zucht van spijt en berouw over z'n onideugende streken en . . . van blijdschap.

Van blijdschap omdat hij, ondanks alles, mag weten dat de Heere Jezus ook zijn Heiland wil zijn . . .

Tom knielt voor zijn bed en vouwt de handen. Hij bidt . . . Niemand ziet hem nu . . . Vader niet, moeder niet, meneer Riemstra niet. Kees niet. Niemand! Alleen de Heere in de hemel, die ziet hem wel.

En niet alleen hem, maar ook zijn vriend Kees, die aan het andere eind van het dorp woont, en alle andere grote en kleine mensen, die tot Hem bidden . . .

Helder staat de maan aan de hemel, boven het stille, witte dorp . . .

